

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

IFRS och harmoniseringen av regulverket

– ur revisorns perspektiv

Kurs: Magisteruppsats
Inriktning: Externredovisning
Termin: HT 2005
Författare: Filip Ivetic
Eric Ragnarson
Kalle Stadelmann
Handledare: Mats Strid

Förord

Externredovisning är ett ämne under ständig förändring. Införandet av IFRS är något som idag är högaktuellt, vilket belystes under fördjupningskursen i externredovisning. Med bakgrund av den förståelse vi inhämtade under denna kurs, inspirerades vi att undersöka ämnet djupare. Vi vill tacka de respondenter som ställde upp på intervjuer och delade med sig av sin kunskap och erfarenhet. Vidare vill vi tacka vår handledare, Mats Strid, samt våra opponenter för kommentarer och råd under arbetets gång. Slutligen vill vi rikta ett tack till Jan Marton för konsultation under studiens gång.

Göteborg januari 2006

Filip Ivetic

Eric Ragnarson

Kalle Stadelmann

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Extern redovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, Höstterminen 2005.

Författare: Filip Ivetic, Eric Ragnarson och Kalle Stadelmann

Handledare: Mats Strid

Titel: IRFS och harmoniseringen av regelverket – ur revisorns perspektiv

Bakgrund och problem: Inom EU har det länge förts diskussioner om att harmonisera och förbättra reglerna för noterade företags redovisning. Redan 1968 då man uttalade mål om att skapa en inre marknad, fördes en diskussion om att undanröja de inhemska regleringarna för att underlätta den fortsatta ekonomiska utvecklingen. Det kom dock att dröja fram till den 19 juli år 2002, innan Europaparlamentet och rådet beslutade att noterade bolag från och med ingången av år 2005 skall tillämpa internationella redovisningsstandarder och därmed upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IAS/IFRS. De övergripande syftena med förordningen är att harmonisera den finansiella informationen, garantera en hög grad av insyn i redovisningen (rättvisande bild) samt ge möjligheter till ökad jämförbarhet. Därigenom ska man kunna garantera att gemenskapens kapitalmarknad och den inre marknaden kan fungera ändamålsenligt, något som innebär att den fria rörligheten för kapital förstärks. Samtidigt skapas det förutsättningar för företag att konkurrera på lika villkor om de tillgängliga finansiella resurserna.

Syfte: Syftet med den deskriptiva uppsatsen är att undersöka om IFRS är ett fungerande verktyg för att uppnå en mer harmoniserad redovisning inom EU.

Avgränsningar: Undersökningen är avgränsad till att enbart utröna vad revisorer har för uppfattningar kring harmoniseringen av regelverket. Uppsatsen behandlar inte specifika standarder eller någon annan parts aspekt kring saken.

Metod: Vi valde den kvalitativa metoden för att genomföra vår undersökning. Insamlandet av primärdata genomförts genom tre personliga intervjuer. Eftersom vi har sökt en förståelse för fenomenet och hur det uppfattas, valde vi att utföra strukturerade öppna intervjuer. Sekundärdatan vi har använt oss av har bestått av kurslitteratur, forskningslitteratur samt vetenskapliga artiklar inom området.

Resultat och slutsatser: Vi har kommit fram till att något som är gemensamt för hela harmoniseringsprocessen är att det handlar om ett långsiktigt projekt. Harmoniseringen uppstår när tolkningen av standarderna sker på samma sätt. Först då har man uppnått en jämförbarhet som leder till att redovisningen utgör ett bra beslutsunderlag för användaren. Vi anser därför att IFRS är ett bra verktyg för harmonisering, men att målet inte nås förrän nationella skillnader i kultur och tradition vad gäller redovisningen har minimerats.

Förslag till fortsatt forskning: Vi anser att ett förslag till vidare forskning skulle vara att genomföra en liknande studie om några år, för att då kunna utreda hur utvecklingen har gått. Ett annat förslag skulle vara att förflytta perspektivet till en annan yrkesgrupp. Det skulle exempelvis vara intressant att undersöka hur en analytiker eller kreditgivare uppfattar IFRS. Om de anser att det medför mer jämförbar och tillförlitlig finansiell information än före IFRS.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	7
1.1	MOTIVERING AV ÄMNESVAL.....	7
1.2	BAKGRUNDSBESKRIVNING.....	7
1.3	PROBLEMDISKUSSION.....	9
1.4	PROBLEMFÖRMULERING.....	10
1.5	SYFTE.....	10
1.6	AVGRÄNSNINGAR.....	10
1.7	UPPSATSENS FORTSÄTTA DISPOSITION.....	10
2	METOD.....	12
2.1	VETENSKAPLIGA SYNSÄTT.....	12
2.1.1	Hermeneutik.....	12
2.2	VETENSKAPLIGA ANGREPPSSÄTT.....	12
2.2.1	Abduktion.....	13
2.3	FORSKNINGSMETOD.....	13
2.3.1	Kvalitativ metod.....	13
2.3.2	Fallstudie.....	14
2.4	DATAINSAMLING.....	14
2.4.1	Intervjuer.....	14
2.4.2	Urval.....	14
2.5	VALIDITET OCH RELIABILITET.....	15
3	TEORI.....	17
3.1	KORT HISTORIK.....	17
3.1.1	Anglosaxisk kontra kontinental redovisning.....	17
3.1.2	Bakgrund till skillnader i sätten att redovisa.....	18
3.2	HARMONISERING.....	19
3.2.1	Redovisningsdirektiv.....	20
3.2.2	Varför harmonisera?.....	20
3.2.3	Skälen till att harmonisera.....	21
3.2.4	Effektiv kapitalmarknad.....	22
3.2.5	Användare.....	22
3.2.6	Hinder för harmonisering.....	23
3.3	NORMSÄTTARE I SVERIGE.....	23
3.4	NORMSÄTTARE OCH TOLKARE I EU.....	23
3.4.1	IASB.....	23
3.4.2	IFRIC.....	24
3.4.3	Antagande och användning av internationella redovisningsstandarder.....	24
3.4.4	Framework.....	25
3.4.5	Övervakningspanelen.....	25
3.5	NORMSÄTTARE I USA.....	25
3.5.1	FASB och SEC.....	25
3.6	INTERNATIONELL KONVERGENS MELLAN IASB OCH FASB.....	26
3.6.1	Konvergens – ett ömsesidigt närmande.....	26
4	EMPIRI.....	27
4.1	PRESENTATION AV RESPONDENTER.....	27
4.2	ALLMÄNNA FRÅGOR.....	27

4.3	<i>HARMONISERING</i>	30
4.4	<i>EFFEKTIV KAPITALMARKNAD</i>	33
4.5	<i>TRANSPARENS</i>	34
5	ANALYS	37
5.1	<i>ALLMÄNNA FRÅGOR</i>	37
5.2	<i>HARMONISERING</i>	37
5.3	<i>EFFEKTIV KAPITALMARKNAD</i>	39
5.4	<i>TRANSPARENS</i>	40
6	SLUTSATS	41
6.1	<i>AVSLUTANDE DISKUSSION OCH SLUTSATS</i>	41
6.2	<i>EGNA REFLEKTIONER</i>	42
6.3	<i>FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING</i>	42
7	KÄLLFÖRTECKNING	43

Figurförteckning

<i>Figur 1. En modell över graden av harmonisering.</i>	21
<i>Figur 2. Utfärdare och tolkare av standarder.</i>	24

Tabellförteckning

<i>Tabell 1. Skillnader i redovisningssynsätt.</i>	19
<i>Tabell 2. Historiken kring bildandet av IASB och IAS/IFRS.</i>	19

Förkortningar

BFL	Bokföringslagen
EEG	Europeiska Ekonomiska Gemenskapen
EG	Europeiska Gemenskapen
EU	Europeiska Unionen
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFAC	International Federation of Accountants
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standard
IOSCO	International Organization of Securities Commissions
KPMG	Klynveld Peat Marwick Goerdeler
RR	Redovisningsrådet
SEA	Single European Act
SEC	Securities and Exchange Commission
SIC	Standing Interpretations Committee
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles
ÅRL	Årsredovisningslagen
Öhrlings PWC	Öhrlings PriceWaterhouse Coopers

1 Inledning

Inledningen syftar till att introducera uppsatsen. Först ges en kort bakgrund av hur regleringen har sett ut fram till idag, sedan följer en beskrivning av problem som kan vara aktuella vid en regelomvandling. Därefter presenterar vi syftet med uppsatsen. Kapitlet avslutas med en formulering av de problem vi vill angripa och efter det en beskrivning hur uppsatsen vidare är disponerad.

1.1 Motivering av ämnesval

Denna uppsats kommer att belysa övergången av redovisningsreglering till International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS)¹ inom EU. Vi har valt att utreda hur införandet av det nya regelverket bidragit till en harmonisering av redovisningen i EU. Ett av syftena med det nya regelverket är nämligen att bidra till ökad jämförbarhet mellan företag och koncerner över nationsgränser. Vi ansåg det vara intressant att få åsikter och tankar från en yrkesgrupp som dagligen berörs av de nya standarderna. Valet föll därför på hur revisorer nästan ett år efter implementeringen av IFRS tycker och tänker om det nya regelverket.

1.2 Bakgrundsbeskrivning

Inom EU har det länge förts diskussioner om att harmonisera och förbättra reglerna för noterade företags redovisning. Orsaken till att Europeiska Gemenskapen, som senare kom att kallas Europeiska Unionen, bildades 1957 låg i att ursprungsstaterna ville förhindra krig i framtiden. Kol- och stålunionen skulle bland annat upprätthållas med ett närmare ekonomiskt samarbete. Medlemsstaterna reglerade förhållandet med upprättade regler för hur det skulle skötas. De största reformerna inom Gemenskapen gällande den interna marknaden genomfördes 1968. Då framkom nya impulser som påvisade att man ville gå mot en europeisk integration på flera områden. Därefter kom dock ett bakslag och i slutet på 1970-talet och början på 1980-talet rådde "Europessimismen". Det pessimistiska dödläget kom att brytas av antagandet av "The Single European Act" (SEA), även kallad Enhetsakten. Det var ett dokument som erkändes och antogs 1986 av de europeiska ledarna involverade i EG som bland annat innebar förändringar som skulle möjliggöra den inre marknads fullbordan. Enhetsakten trädde i kraft 1987. Målet var att skapa en inre marknad utan interna gränser med fri rörlighet för varor, tjänster, människor och kapital. Tidigare försök att harmonisera den inre marknaden hade misslyckats, men nu skulle man arbeta för en bättre ömsesidig framtid, där medlemsstaterna skulle förbättra den ekonomiska situationen i Europa. (Nelsen & Stubb, 1998)

Instrumenten EU använder för att åstadkomma harmonisering av reglerna är dels direktiv² och dels genom förordningar³. Det första steget mot en harmonisering av redovisningsreglerna togs 1978 i samband med det fjärde direktivet som behandlar skyldigheten att upprätta årsbokslut och förvaltningsberättelse i aktiebolag och vissa handelsbolag. Fem år senare, 1983, togs nästa steg i och med det sjunde direktivet som behandlar skyldigheten att upprätta koncernredovisning. Dessa båda direktiv syftar till att skapa en minsta gemensam skyddsnivå

---

¹ Under återstoden av arbetet kommer IAS/IFRS enbart benämnas IFRS

² EG-direktiv är lagtexter som medlemsländerna måste föra in i sin egen lagstiftning.

³ Förordning gäller som lag i hela EU

för delägare, borgenärer och övriga som står i förbindelse med ett företag. (Laguskottets betänkande 2004/05: LU3)

De senaste åren har vi dock sett en dramatisk utveckling. Orsaken är att en allt större del av ekonomin idag präglas av världsomfattande relationer där kapital flödar över gränserna och antalet multinationella företag ökar konstant. Detta leder dels till att lokala aktörer påverkas av händelser hundratals mil därifrån, och dels till att nationalstatens möjligheter att styra utvecklingen successivt har minskat. (Artsberg, 2003)

Om man ser till EU och unionens interna kapitalmarknad ökar hela tiden antalet investerare som verkar över gränserna. Många aktiebolag är noterade på flera börser och utländska bolag noteras frekvent på nationella börser. För att kapitalmarknaden i EU skall vara fortsatt attraktiv för emittenter och investerare finns det ett behov av att kunna garantera en hög nivå av skydd för aktörerna. EU-kommissionen lade därför 1999 fram en handlingsplan för finansiella tjänster som syftade till att utveckla och göra regleringen av och tillsynen över finansmarknaden mer enhetlig. Detta för att skapa en homogen europeisk kapitalmarknad. (www.pwc.com)

Den 23-24 mars år 2000 då Europeiska rådet höll ett möte i Lissabon underströk man behovet av att påskynda fullbordandet av den inre marknaden för finansiella tjänster och angav år 2005 som slutdatum. Dessutom betonades att åtgärder skulle vidtas så att redovisningar som offentliggörs av noterade företag skulle bli lättare att jämföra. (Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1606/2002)

Den 13 juni samma år kom dessutom kommissionen med ett meddelande med titeln "*EUs strategi för finansiell rapportering: den fortsatta inriktningen*" där man föreslog att alla börsnoterade företag senast år 2005 skulle utarbeta sina årsredovisningar i enlighet med internationella redovisningsstandarder. Man underströk att jämförbarhet, tillförlitlighet och insyn i finansiella rapporter från europeiska företag är en avgörande faktor för integreringen av de europeiska finansmarknaderna och deras internationella konkurrenskraft. Dessutom anses en harmonisering på detta område vara ytterst viktig för handlingsplanen för finansiella tjänster. Därutöver har de berörda bolagen enats om att använda en enda uppsättning internationella redovisningsregler eftersom detta underlättar värdepappershandeln, sammanslagningar och förvärv över nationsgränserna, samt kapitalanskaffning. (www.eu.int)

Europaparlamentet och rådet beslutade så den 19 juli 2002, i och med att man antog förordningen nr 1606/2002, att noterade företag från och med ingången av år 2005 skall tillämpa internationella redovisningsstandarder. Därmed skall de upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IFRS. De övergripande syftena med förordningen är att harmonisera den finansiella informationen, garantera en hög grad av insyn i redovisningen (rättvisande bild) samt ge möjligheter till ökad jämförbarhet. Därigenom skall man kunna garantera att gemenskapens kapitalmarknad och den inre marknaden kan fungera ändamålsenligt, något som innebär att den fria rörligheten för kapital förstärks. Samtidigt skapas det förutsättningar för företag att konkurrera på lika villkor om de tillgängliga finansiella resurserna. Det är dessutom viktigt att de företag inom gemenskapen som deltar på finansmarknaderna tillämpar redovisningsstandarder som är internationellt accepterade och verkligen globala. (Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1606/2002)

En del i den globala harmoniseringen går ut på att eliminera skillnader mellan IFRS och US GAAP så att man utvecklar en högkvalitativ kompatibel redovisningsstandard som kan

tillämpas både nationellt och internationellt för finansiell rapportering. Detta var huvudämnet då IASB och FASB möttes i september år 2002, där man kom fram till att båda standarderna skall gå mot ett gemensamt mål. (www.fasb.org)

1.3 Problemdiskussion

Fram till och med 2005 har svenska noterade bolag tillämpat en kombination av lagar rekommendationer och praxis i sin redovisning. Den svenska staten har genom utformandet av bokföringslagen och årsredovisningslagen, angett sin syn angående hur redovisningen skall utformas. Grupper av experter inom redovisning har formulerat rekommendationer som företag enligt god redovisningssed skall följa. Praxis har sedan uppstått genom att företag helt enkelt har valt att tolka lagar och rekommendationer på ett visst sätt i en viss situation. Regleringen i Sverige har alltså utvecklats genom en dynamisk process och förändrats i takt med att samhället förändras. (Johansson et al., 2004)

I och med att Sverige är medlem i EU gäller, från och med den 1 januari 2005, förordningen om tillämpning av internationella redovisningsstandarder svenska noterade bolag. Man skall från och med detta datum följa de nya standarderna, IFRS, som 2002 accepterades som en gemensam norm i Europa. De utarbetas av ett fristående organ som står utanför den europeiska gemenskapen, International Accounting Standards Board (IASB). Dessutom är de internationellt godkända och kommer därför även att ha en stor användarkrets utanför Europa. (Regeringens Proposition 209/2004 rd) Detta innebär att praxis, som bland annat vi i Sverige är vana vid, kommer att få en allt mindre betydelse och att redovisningen istället kommer att bli alltmer regelbaserad. Separata regelsystem för olika syften och företag utvecklas, börsföretag och onoterade företags regler kommer att skiljas åt. (Johansson et al., 2004)

Införandet av IFRS har tveklöst inneburit att stora förändringar har skett inom redovisningen i alla medlemsländer. Det nya regelverket skall verka för att alla stater inom EU tillämpar samma redovisningsteknik och att man går mot en enhetlig och harmoniserande verksamhetsbeskrivning ur ett ekonomiskt perspektiv. De uttalade motiven till förändringar i regelverket är i huvuddrag. (Finansinspektionen, Rapport 2005:10)

→ **Att förbättra det finansiella systemets stabilitet**

Internationaliseringen av marknaden, större omsättning i den finansiella handeln och förekomsten av nya finansiella instrument har visat på nödvändigheten av mer ändamålsenlig reglering och tillsyn.

→ **Skapa en gemensam europeisk finansmarknad**

EU menar att den nuvarande fragmenteringen av finansmarknaden får stora effektivitets- och välfärdsluster. För att motverka detta eftersträvar man mer harmoniserade regelverk liksom en mer harmoniserad tillsyn.

Men regelförändringar innebär också problem. Den stora förändring som har skett av regelverket kan på kort tid vara svårt att hantera rent praktiskt för såväl företag som tillsynsmyndigheter. (Finansinspektionen, Rapport 2005:10)

En studie gjord av International Federation of Accountants, (IFAC) 2004 beskriver ett antal utmaningar i samband med införandet av de nya redovisningsstandarderna. De identifierar följande svårigheter man vid införandet bör ha beaktat;

- Standarderna behöver vara bra formulerade så att de är lätta att översätta till berörda språk inom EU.
- Komplexiteten och strukturen i regelverket skall vara övervägd. Implementeringen i mindre företag kan vara svår, kunskapsbristen hos ansvariga vid implementeringen kan vara bristfällig.
- Slutligen säger studien att det kan finnas brist på förståelse vad som menas med internationell konvergens. (FAR INFO, nr 10 2004)

1.4 Problemformulering

I denna uppsats kommer vi att beröra begreppet harmoniserad redovisning på de jure-nivå. Med detta menas enligt Artsberg (2003) att man har gemensamma regler. Begreppet harmonisering är abstrakt. Nationalencyklopediens definition på "harmonisering av lag" är att de nationella reglerna i medlemsländerna närmar sig varandra. Det kan antingen ske i så stor utsträckning att de nationella reglerna helt upphävs eller på så sätt att vissa regler bibehålls men underkastas gemensamt beslutade krav.

Vad som skulle kunna vara intressant i kontexten kring införandet av IFRS är, mot bakgrund av ovanstående, hur en yrkesgrupp som dagligen berörs uppfattar det nya regelverket som IFRS medför. Vi bestämde oss därför för att intervjua tre revisorer och undersöka om de anser att IFRS har fyllt, eller om de i framtiden tror att IFRS kommer att uppfylla, de syften som uttalats; en harmoniserad finansiell information, en mer rättvisande bild och en ökad jämförbarhet.

Detta leder oss fram till följande huvudfråga:

Hur ser tre svenska revisorer på IFRS som verktyg för att uppnå en harmoniserad redovisning inom EU?

Vi har också identifierat två delfrågor som hjälper oss att besvara vår huvudfråga.

- *Hur har jämförbarheten i redovisningen förändrats i samband med införandet av IFRS?*
- *Leder IFRS till att redovisningen utgör ett bättre beslutsunderlag för användarna?*

1.5 Syfte

Syftet med den deskriptiva uppsatsen är att undersöka om IFRS är ett fungerande verktyg för att uppnå en mer harmoniserad redovisning inom EU. Uppsatsen kommer att bygga på revisorers uttalanden och fokus på sakfrågan blir därmed ur deras perspektiv.

1.6 Avgränsningar

Vi skall inte beröra företagets eller någon annans syn på saken. Vi skall heller inte utreda specifika standarder och vad som var problematiskt med just implementeringen av en viss standard.

1.7 Uppsatsens fortsatta disposition

Kapitel 2 - *Metod*

I det andra kapitlet presenterar vi de metodval vi gjort för att angripa de frågor vi vill besvara.

Kapitel 3- *Teori*

Den teori som är relevant för uppsatsen återfinns i det tredje kapitlet. Den skall utgöra en grund att stå på och vara ett verktyg för att kunna besvara vår frågeställning, samt något att basera analysen på.

Kapitel 4 - *Empiri*

I kapitel fyra behandlas uppsatsens empiri som består av en sammanställning av de tre intervjuer vi genomfört.

Kapitel 5 - *Analys*

I kapitel fem analyserar vi det empiriska materialet med stöd av teorin.

Kapitel 6 - *Slutsats*

I det sjätte kapitlet återfinns de slutsatser som vi dragit med hjälp av analysen. Vidare kommer vi här att presentera våra egna reflektioner. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

2 Metod

I metodkapitlets ingress presenteras vetenskapliga synsätt och forskningsmetodik samt motivering för vilket val som lämpar sig för den befintliga uppsatsen. Likaså beskrivs de olika metoderna som kan brukas och metodalet motiveras. Undersökningen har utformats som en fallstudie då uppsatsen behandlar en specifik företeelse. Slutligen redovisas tillvägagångssättet för hur den empiriska undersökningen skall genomföras.

2.1 Vetenskapliga synsätt

Lantz (1993) menar att det finns två skilda synsätt på vad som är vetenskap. Det som avgör vilket angreppssätt som skall tillämpas beror på hur undersökaren väljer att betrakta verkligheten. De två vetenskapliga huvudinriktningarna benämns som positivism och hermeneutik. Den positivistiska inriktningen kännetecknas av en syn på vetenskap som är frikopplad från det subjektiva och skiljer på tro och vetande. (Lantz, 1993) Positivismen utesluter exempelvis innebörder i känslor och upplevelser som inte är objektivt mätbara och därmed tappas helheten i kontexten (Wallén, 1996). Den andra inriktningen, hermeneutiken, skiljer på fysiska och sociala fenomen (Lantz, 1993).

2.1.1 Hermeneutik

Wallén (1996) beskriver det hermeneutiska synsättet som tolkningar av innebörder i dess vidaste mening. Det är en tolkningslära som bland annat har sitt ursprung i teorier om bibel- och texttolkning. Författaren menar vidare att hermeneutiken kompletterar positivismen genom att den förra tolkar känslor och upplevelser som skapar en helhet av verkligheten. Det hermeneutiska synsättet kan därför anses vara den allmänna läran om kommunikation och förståelse. (Wallén, 1996) Syftet med forskningen blir att differentiera och nyansera (Lantz, 1993).

Eftersom uppsatsens karaktär kommer att bygga på intervjuer, där respondenternas svar blir avgörande för frågeställningens besvarande, eftersträvas ett mer kvalitativt resultat. Respondenternas tankar, upplevelser och erfarenheter kring införandet av IFRS, harmoniseringsprocessen inom EU och standardens begriplighet kommer att framträda. Studien har därför implementerats utifrån ett hermeneutiskt synsätt med motiveringen av dess större känsla och träffsäkerhet för tolkningar av människors känslor och upplevelser. Hermeneutiken ger oss en möjlighet att förstå helheten och ger oss därmed en bättre förståelse för enskilda fenomen och det sammanhang i vilka de ingår. (Lantz, 1993)

2.2 Vetenskapliga angreppssätt

Det finns olika metoder för att insamla och utveckla kunskap. De två centrala som Wallén (1996) talar om är induktion och deduktion, men han nämner även abduktion. Valet av forskningsansats har sin grund i uppfattningen om relationerna mellan teori och empiri. (Wallén, 1996)

Begreppet induktion betecknar en utgång i en objektiv datainsamling. När insamlingen är genomförd skall man försöka dra generella och teoretiska slutsatser ur materialet. Wallén (1996) menar att de induktiva teoriensatserna endast består av vad som redan finns i det empiriska materialet. (Wallén, 1996) Andersen (1994) talar om att forskarens enskilda observationer och upplevelser möjliggör att slutsatser och generaliseringar kan dras. I motsats

till den induktiva ansatsen, har det deduktiva angreppssättet givit teorin en viktigare och mer självständig ställning. Ur teorin härleder man en hypotes som skall provas empiriskt. (Wallén, 1996) När konkreta upplevelser tolkas utifrån en fast förståelseram, menar Andersen (1994), att man drar en deduktiv slutsats.

2.2.1 Abduktion

Det är väldigt sällan som en studie är enbart induktiv eller deduktiv. Allt som oftast kombineras dessa båda metoder, något som också brukar kallas abduktion. Abduktion innebär att slutsatser kan dras om vad som är orsak till, eller vad som har föregått en observation. Man utgår från ett fall där man står inför en effekt och söker orsaksfaktorer utan att direkt kunna påverka dem. Abduktion är ingen metodik som tillämpas schematiskt, det krävs erfarenhet av liknande fall eller erfarenhet av det område frågorna gäller. Slutsatser dras genom uteslutning av olika faktorer som kompletteras med tester. Wallén (1996) menar att slutsatsen inte är strikt logisk, utan att den måste provas vidare genom praktiska försök. (Wallén, 1996)

Med tanke på att vår studie grundar sig i empirin handlar det i första hand om ett induktivt angreppssätt. Eftersom vi även har utvecklat en teoretisk referensram avseende den teori och reglering som ligger bakom fenomenet för att testa empirin, bygger studien även till viss del på ett deduktivt angreppssätt. Därför anser vi att abduktion lämpar sig för vår undersökning.

2.3 Forskningsmetod

Alla forskningsrapporter syftar till att utreda och ge mer förståelse för ett fysiskt eller socialt/psykologiskt problem. För att kunna genomföra denna utredning och därmed komma med ny kunskap krävs det att man använder sig av en tillämpbar metod. Det viktiga blir därför att välja den metod som passar bäst för forskningsrapportens frågeställning. Beroende på vilken typ av information man har som underlag i sin studie finns två huvudtyper av metod som är tillämpbar, nämligen kvalitativ och kvantitativ metod. (Holme & Solvang, 1997)

2.3.1 Kvalitativ metod

Den kvalitativa metodens primära syfte är att skapa förståelse. Genom att hålla sig till ett fåtal undersökningsenheter och istället gå in på djupet ökar förståelsen för problemet vilket leder till att vi lättare kan beskriva helheten av sammanhanget. För undersökningar där den kvalitativa metoden tillämpas är mer eller mindre strukturerade djupintervjuer lämpliga som datainsamlingsmetod. Fördelen med en djupintervju är att forskaren endast ger de tematiska ramarna genom frågorna, och därefter utövar så lite styrning som möjligt av undersökningsenheterna. (Holme & Solvang, 1997)

Respondenten får, enligt Lantz (1993) själv beskriva sin bild av verkligheten och de faktorer han anser vara betydelsefulla för fenomenet, vilket ger forskaren data som ökar förståelsen för människors subjektiva erfarenheter. Den kvalitativa metoden kännetecknas av närhet till den källa vi hämtar vår information ifrån. Närheten till undersökningsenheterna är principen för kunskapsutvecklingen eftersom man som forskare sätter sig in i situationen och försöker att se den ur den undersöktes perspektiv. Det är dock mycket viktigt att som forskare ha i åtanke att respondenten alltid kommer att ha vissa förväntningar i fråga om vilka svar han tror att forskaren vill ha. Det är just möjligheten för forskaren att skapa sig en helhetsbild som är den kvalitativa metodens styrka. (Holme & Solvang, 1997)

2.3.2 Fallstudie

För att avspegla reella förhållanden, väljer vi att utföra en fallstudie. Fördelarna med en sådan studie påpekar Wallén (1996) är främst att man studerar vad som sker under verkliga förhållanden. Genom det studerade fallet försäkras man sig om att en företeelse faktiskt finns och att en viss verksamhet fungerar.

Kvantitativa metoder går ut på att få fram så representativ information som möjligt för att på så sätt kunna göra generaliseringar. Metoden är i jämförelse med den kvalitativa mycket mer formaliserad och strukturerad. (Holme & Solvang, 1997) Att studien kommer att göras utefter den kvalitativa metoden faller sig därför helt naturligt eftersom respondenternas tolkningar är avgörande för implementeringen av undersökningen. Intervjuerna utförs som en fallstudie och skapar därmed den närhet som eftersträvas i sammanhanget, då upplevda erfarenheter skall fås fram kring införandet av IFRS, harmoniseringsprocessen och rapporternas begriplighet. De ger oss en beskrivning av problemet och bidrar till att fördjupa vår kunskap kring komplexa frågor gällande harmoniseringen av den finansiella informationen inom EU.

2.4 Datainsamling

För att genomföra en undersökning måste data samlas in. Wallén (1996) menar att det finns två huvudtekniker som tillämpas för insamling av data, nämligen primär- och sekundärdata. I undersökningen använder vi oss både av primär- och sekundärdata. Primärdata samlar vi in genom att utföra intervjuer för undersökningens ändamål. Den insamlingsmetoden ger oss information om vad respondenterna tycker och tänker om implementeringen av IFRS. Sekundärdata är material som forskaren hämtar från redan befintlig litteratur, något som enligt Ejvegård (2003) i stort sett avser allt tryckt material; böcker, artiklar, rapporter, uppsatser etcetera. Den sekundärdata som vi använt har bestått av kurslitteratur, forskningslitteratur samt vetenskapliga artiklar inom området.

2.4.1 Intervjuer

Valet av intervjuform styrs av vilken typ av kunskap som söks. Om forskaren är intresserad av att söka samband mellan fenomen eller förklaringar till vad som orsakar fenomenen, väljer han en helt strukturerad intervju/enkät. Är det å andra sidan så att forskaren söker en förståelse för fenomenet och hur det uppfattas, väljer han en mer eller mindre öppen intervju. (Lantz, 1993) Vidare skiljer man mellan informant- och respondentintervju. En respondent är själv delaktig i fenomenet man undersöker, medan en informant står utanför fenomenet men har ändå mycket att säga om det. (Holme & Solvang, 1997)

Eftersom vi är intresserade av att få ta del av hur revisorerna upplever IFRS, och vad de tycker om en harmonisering av regelverket för att på så sätt öka förståelsen för fenomenet, har vi valt att utföra respondentintervjuer. Det har därför varit av största vikt för undersökningen att få tag i respondenter som varje dag kommer i kontakt med IFRS, för att kunna få en så nyanserad bild som möjligt av fenomenet. Vidare är det viktigt att verkligen ge respondenterna möjligheten att uttrycka sina åsikter och förmedla sina intryck. Därför har vi valt att utföra öppna intervjuer med övergripande frågor som ger utrymme för respondenten att fritt återge sin bild av verkligheten. Vår intervjuguide finns bifogad som bilaga längst bak i arbetet.

2.4.2 Urval

Vår undersökning behandlar ett komplext och förhållandevis besvärligt tankesätt inom revision och redovisning som realiserades i början av år 2005. Inom EU via IASBs standarder

skall man försöka harmonisera redovisningen. För att vi överhuvudtaget skulle kunna genomföra vår forskning, var vi tvungna att vända oss till en yrkesgrupp som dagligen arbetar med frågor som inkluderas i problemformuleringen.

Stora delar av forskningen som gjort hittills behandlar oftast specifika standarder, därför ville vi göra en övergripande undersökning kring harmoniseringsprocessen. För att kunna bidra med något till forskningen kring problematiken med införandet av IFRS, valde vi att intervjua revisorer med kompetens inom nämnt område. De standarder som IASB har utgivit skall tillämpas av alla noterade bolag inom EU. Därmed föll vårt val på att skapa kontakt med de fyra största revisionsbyråerna i Göteborg som arbetar med noterade bolag och de är: KPMG, Deloitte, PWC och Ernst & Young. Vi fick svar från alla utom KPMG och därför fick vi ingen möjlighet att genomföra någon intervju med dem.

2.5 Validitet och reliabilitet

När man utför en undersökning finns det alltid en risk att mätfel uppstår i samband med datainsamlingen. Urvalet ger bara giltig information om vi mäter det vi vill mäta. En undersökning som har en hög validitet har också en hög giltighet och en hög relevans. Ett grundkrav för att en undersökning skall kunna sägas ha validitet är att den avspeglar verkligheten. (Lundahl & Skärvad, 1992)

Vid tillämpandet av kvantitativ metod kan det uppstå problem vad gäller validiteten på grund av att forskaren har en verklighetsuppfattning och respondenten en annan. Detta kan återspeglas i att uppfattningarna av en enkät kan variera både vad gäller form och innehåll. Eftersom den kvantitativa metoden kännetecknas av ett avstånd mellan forskare och respondent, faller alternativet för forskaren att uppmärksamma respondentens reaktioner och tolkningar bort. När informationen som undersökningen har genererat skall bearbetas och omvandlas till statistiska generaliseringar kan informationen brista i validitet. (Holme & Solvang, 1997)

När man tillämpar en kvalitativ metod är man ute efter att skapa förståelse för ett fenomen. Här har forskaren utformat övergripande frågor som respondenten sedan vid intervjutillfället får tala fritt kring för att återge sin bild av verkligheten. Detta ger en helhetsbild av sammanhanget på ett annat sätt. Den kvalitativa metoden är således den metod som resulterar i ett resultat med hög validitet. (Holme & Solvang, 1997)

En undersökning har hög reliabilitet om olika och oberoende mätningar av ett och samma fenomen ger samma eller ungefär samma resultat oavsett tidpunkt för mätningen. Reliabilitet bygger alltså till stor del på att man gör kvantitativa studier som kännetecknas av precision där resultatet går att mäta och sedan omvandlas till statistiska generaliseringar. Situationen skall vara standardiserad för att man skall kunna tala om hög reliabilitet. Ett problem är dock att vi lever i en föränderlig omvärld. Vid kvalitativa undersökningar bortser man från tidsaspekten, eftersom det är förändringar man är intresserad av. Den kvalitativa intervjun är alltså raka motsatsen jämfört med den kvantitativa, och förutsätter en låg grad av standardisering. Här strävar man efter att respondenten skall beskriva sin bild av verkligheten. Därför är det svårt att tala om reliabilitet eller tillförlitlighet i fråga om kvalitativa intervjuer. (Trost, 2005)

För att en undersökning skall anses uppnå validitet, vara giltig, bör vi som forskare undersöka det som vi avser att behandla i vår studie. Reliabilitet står för tillförlitlighet - har vi använt de rätta verktygen för att få svar på vår problemformulering?

När vi utförde våra intervjuer med företrädare för Deloitte, Ernst & Young och PWC hade en person huvudansvaret för intervjun och de andra två personerna förde anteckningar. Om något i kommunikationen mellan intervjuare och respondent var oklart, exempelvis om respondenten uppfattades glida ifrån frågeområdet, lades kommentarer in för att återgå till frågan. Förstod inte respondenten frågan fullkomligt, gavs korta utförliga kommentarer kring det som var oklart. För att inga missuppfattningar skulle uppstå, spelades intervjuerna in på en bandspelare. Vår uppfattning om studiens validitet är att om den skulle ha utförts av någon annan vid samma tidpunkt, skulle resultatet bli liknande det vi presenterar. Att vi har en sådan uppfattning beror på vår tydlighet dels mot oss själva och dels mot respondenterna gällande de frågor som ställdes vid intervjuerna utifrån problemområdet. Vi tolkar studiens resultat som giltigt. För att uppnå och stärka tillförlitligheten har vi kritiskt granskat våra intervjuer.

3 Teori

I detta kapitel återfinns den teori som vi anser passar vår problemformulering. Det inleds med en kort historisk tillbakablick där det redogörs för de två olika traditioner som finns avseende sättet att redovisa på. Efter det följer ett avsnitt om harmonisering. Här behandlas bland annat varför man väljer att harmonisera regelverket och vad det finns för hinder. För att ge läsaren en bild av de organ som utvecklar samt tolkar standarder inom EU följer en kort beskrivning av dem. Som ett led i att förstå harmoniseringen på ett globalt plan beskriver vi även normsättare i USA och deras syfte. Kapitlet avslutas med ett avsnitt som beskriver hur konvergensen mellan IASB och FASB fungerar.

3.1 Kort historik

Redovisning har anor långt tillbaka, den har varit nödvändig i tusentals år. Det är en dynamisk process och den utvecklas i takt med hur omgivningen ser ut, alltså hur ekonomin fungerar. Men det var först för drygt 100 år sedan som redovisningen har reglerats. Tanken bakom reglering är att det är effektivare än en marknadslösning. Hur regleringen ser ut och går till varierar i olika länder. I Sverige har regleringen utförts av staten med hjälp av lagar, men även av organ bestående av experter. Utvecklingen påskyndas i vissa fall även av enstaka händelser. Så var fallet i USA efter börskraschen 1929 då kongressen stiftade ett antal lagar 1933-34. I Sverige fick Kreuger-kraschen 1932 stor betydelse för redovisningen, därefter ställdes högre krav på såväl koncernredovisning som revisorer. De senaste decennierna har en ökad ekonomisk integration ägt rum. Detta får följderna på redovisningen, utvecklingen går mot en internationell harmonisering av redovisningen. (Johansson et al., 2004)

3.1.1 Anglosaxisk kontra kontinental redovisning

Utvecklingen av redovisningen i de industrialiserade länderna skedde i två olika riktningar på grund av olika traditioner att redovisa på, de brukar kallas för den kontinentala respektive den anglosaxiska traditionen. Den kontinentala traditionen praktiseras i de Västeuropeiska länderna förutom Storbritannien, Irland och Holland. Den anglosaxiska traditionen tillämpas i de tre länderna och USA. Skillnaden har sin grund i olika civilrättsliga traditioner. Den kontinentala civilrättsliga traditionen är utpräglat legalistisk. Med det menas att de civilrättsliga reglerna är baserade på nedskrivna lagar. På grund av denna civilrättsliga tradition har redovisningen reglerats i bolagsrätten som ingår i civillagstiftningen. Till skillnad mot den kontinentala traditionen är den anglosaxiska i mycket mindre omfattning byggd på nedskrivna lagar. Den bygger i stället på sedvanerätt som kompletteras med precedensfall i domstolar. "Riktig" redovisning är i den kontinentala traditionen den redovisning som stämmer med lagen och i den anglosaxiska den redovisning som är "true and fair". En utpräglad anglosaxisk tolkning är att det, ifall det är nödvändigt, skall det vara tillåtet att avvika från både lagar och rekommendationer om det bidrar till att en mer rättvisande bild av ett bolag kan ges. En utpräglad kontinental bild är istället att en rättvisande bild av ett bolag sker då redovisningen upprättas i enlighet med lagar och rekommendationer. (Smith, 2000)

Internationella skillnader av finansiell rapportering kan ha många förklaringar. Nobes & Parker (2004) hävdar att det inte säkert går att säga vad som just orsakat skillnaden men att olika faktorer i samhället påverkar hur den finansiella rapporteringen har utvecklat sig. Vidare menar de att nyckelfaktorn till att redovisningen utvecklat sig olika i olika länder beror på hur

finansieringen i bolagen ser ut. De nämner även orsaker som rättsystem, beskattningsregler, yrkeskår, inflation och redovisningsteori. Vi beskriver nedan tre faktorer som har påverkat hur redovisningen utvecklats i de två skilda synsätten, det kontinentala respektive det anglosaxiska. (Nobes & Parker, 2004)

3.1.2 Bakgrund till skillnader i sätten att redovisa

→ Finansiering

En faktor till att redovisningen har utvecklats i olika riktningar kan förklaras av skillnader i fråga om ägarstruktur. I de länder som tillhör den kontinentala traditionen har staten, banker och familjeintressen haft ett stort ägarinflytande. I de länder med anglosaxisk redovisningstradition däremot, har bolagen i större utsträckning varit börsnoterade och ägarspridningen har ofta varit större. I den senare traditionen har behovet av extern information varit större på grund av att tillgång på intern information är mindre. (Smith, 2000)

→ Skatt

I den kontinentala redovisningstraditionen har det funnits en stark koppling mellan redovisnings- och skattelagstiftning varför värderingsfrågor inte har reglerats. Civillagstiftningen har i vissa fall angett ett högsta tillåtet tillgångsvärde och skattelagstiftningen har i sin tur angett ett lägsta tillåtet värde, med tanke på avskrivningarnas storlek. Eftersom bolagen ofta valt att använda de lägsta värdena, för att skjuta på inkomstbeskattning, har skattereglerna kommit att styra hur värderingar har gjorts. (Smith, 2000)

I den anglosaxiska traditionen har inte samma koppling funnits, värderingsregler som är frikopplade mellan redovisning och beskattning har använts. I denna tradition är det inget krav på att samma avskrivningar görs i redovisningen som i deklarationen. (Smith, 2000)

→ Rättsystem

Vissa länder har ett rättsystem som baseras på ett begränsat antal lagar, statuerade, som sedan tolkas av domstolar. Dessa tolkningar kompletterar de statuerade lagarna. Detta system kallar Nobes & Parker (2004) för "common law" och det har sin grund i England. En lag i detta rättsystem syftar till att svara på ett specifikt problem snarare än att skapa en generell regel för framtiden. Utvecklingen av regler och standarder har mer skett genom praxis, att revisorer själva står för utformningen av reglerna. Denna form av rättstänkande finns även i de länder som tillämpar anglosaxisk syn på redovisningen som USA, Irland och Australien. Motsvarigheten till common law är "codified roman law" som är utvecklat i Centraleuropa. I detta rättsystem är regler kopplade till rättvisa och moral. Effekten av det är att lagar och regler etableras för att tillämpas i bolagens redovisning. Denna form av rättsystem stämmer in på det kontinentala sättet att se på redovisning. Det finns alltså ett klart samband mellan det rättsystem som landet har och den reglering av redovisning som landet har valt. Nedan presenteras en tabell som illustrerar de primära skillnaderna i synsätten. (Nobes & Parker, 2004)

<i>Anglosaxisk tradition</i>	<i>Kontinental tradition</i>
Stor aktiehandel, många noterade bolag	Mindre aktiehandel, färre noterade bolag
Många aktieägare	Färre aktieägare, (mer familjeägda företag)
Stor yrkeskår (revisorer)	Liten yrkeskår
Separata redovisnings och skatteregler	Skatteregler dominerar redovisningsregler
<i>Exempel på länder</i>	<i>Exempel på länder</i>
Holland	Frankrike
Storbritannien	Tyskland
USA	Italien

Tabell 1. Skillnader i redovisningssynsätt. (Fritt efter Nobes & Parker, 2004)

3.2 Harmonisering

Enligt nationalencyklopedin är termen ”harmonisering av lag” inom EG-rätten något som innebär att de nationella reglerna i medlemsländerna närmar sig varandra, antingen i så stor utsträckning att de nationella reglerna upphävs eller att vissa regler bibehålls men underkastas gemensamt beslutade krav. (www.ne.se)

För att belysa den historiska processen kring bildandet av IFRS och IASB, skall bakgrundsinformationen i tabell 1 bidra till en bättre förståelse för valt uppsatsämne.

År	Händelse
1972	Förslag läggs för ett grundande av IASC.
1973	En överenskommelse nås om att grunda IASC.
1978	Ett första steg mot harmonisering tas inom Europa.
1996	Huvudprincipernas grundande snabbas på.
1997	IASC färdigställer huvudprinciperna.
1999	International Organization of Securities Commissions (IOSCO) påbörjar en granskning av IASCs huvudprinciper.
2000	EU-kommissionen offentliggör en plan gällande IFRS.
2001	EU-kommissionen presenterar en lagstiftning om IFRS. IASC blir IASB som i sin tur ansvarar för utvecklingen av nya IFRS.
2002	EU-kommissionen antar en lagstiftning om IFRS.
2005	Den nya lagstiftningen börjar gälla den 1 januari.

Tabell 2. Historiken kring bildandet av IASB och IAS/IFRS. (Fritt efter Erdman et al., 2003)

Frågan angående skapandet av en redovisnings- och revisionspraxis som kunde nyttjas för jämförande studier kom att bidra med bildandet av IASC. De som låg bakom denna handling var professionella redovisningsorgan från Kanada, USA och Storbritannien. Namnet som förknippas med förslaget att grunda IASC är Sir Henry Benson. (Erdman et al., 2003)

Det första steget i harmoniseringsprocessen av redovisningsprinciper inom Europa togs år 1978, då det fjärde direktivet presenterades. Fem år senare kom det sjunde direktivet. Det fjärde gällde årsredovisning för enskilt bolag och det sjunde påvisade hur koncernredovisning skulle redovisas. (Erdman et al., 2003) Nedan beskrivs mer utförligt vad de två direktiven stod för.

3.2.1 Redovisningsdirektiv

De nu gällande EU-kraven på redovisning bygger enligt EU-kommissionen huvudsakligen på följande rättsakter, de så kallade redovisningsdirektiven: Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG och rådets sjunde direktiv 83/349/EEG (www.forum.europa.eu.int).

→ Det fjärde direktivet (årsbokslut)

Enligt artikel 2.3 i direktivet skall årsbokslutet ge en rättvisande bild av bolagets tillgångar, skulder, ekonomiska ställning och resultat. Det är ett primärt syfte och därutöver krävs det enligt artikel 2.4 att ytterligare upplysningar lämnas när tillämpningen i direktivet inte är tillräckliga för att ge en rättvisande bild av bolaget. Avsteg skall göras enligt artikel 2.5 från en viss bestämmelse i direktivet om tillämpningen av den bestämmelsen undantagsvis skulle vara oförenlig med skyldigheten att ge en rättvisande bild. Uppstår en sådan situation, skall det anges i notupplysningar. Förklaringar av skälen till avsteget skall presenteras och uppgift om avstegets inverkan på bolagets tillgångar, skulder, ekonomiska ställning och resultat. (www.forum.europa.eu.int)

För att främja en harmonisering av reglerna får medlemsstaterna inte stödja sig på den sista meningen i artikel 2.5. Stater skall inte införa allmänna redovisningsregler som strider mot direktivens bestämmelser. Man skall heller inte kunna införa ytterligare valmöjligheter som tillåter redovisningsbehandlingar som inte är förenliga med direktivets bestämmelser. (www.forum.europa.eu.int)

→ Det sjunde direktivet (koncernredovisning)

Definitionen på bolagsgruppering är *koncern* och tillämpningsområde för sammanställd redovisning är *koncernredovisning*.

I artikel 1.1 a i direktivet påpekas att sammanställd redovisning skall upprättas om ett bolag innehar en majoritet av rösträtterna i ett annat bolag. När det gäller definitionen av den ekonomiska relationen mellan moder- och dotterbolag skall majoriteten av rösterna för aktier och andelar alltid avse en enkel majoritet av samtliga rösträtter i bolaget. (www.forum.europa.eu.int)

Efter direktivets antagande har en utveckling skett mot ett allt mer omfattande införlivande av dotterbolag i den sammanställda redovisningen. Det har skett trots att dotterbolagets verksamhet kan skilja sig från moderbolagets. Man föredrar att dotterbolaget inkluderas i den sammanställda redovisningen med lämpliga upplysningar i noterna. Skulle dotterbolag utelämnas från den sammanställda redovisningen bör det ske i mycket speciella fall då tillämpningen av principen om rättvisande bild kräver det. (www.forum.europa.eu.int)

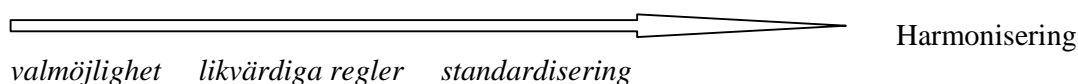
3.2.2 Varför harmonisera?

Under de senaste decennierna har ekonomin alltmer internationaliserats, bolag verkar i flera olika länder och världsdelar. Redovisning har tidigare utvecklats på ett mer nationellt plan. För att överbrygga stora skillnader i sättet att redovisa i olika länder började EG redan under 1960-talet att utveckla direktiv för att harmonisera redovisningen. 1973 bildades International Accounting Standards Committee (IASC) med syfte att ta fram redovisningsstandarder som skulle kunna tillämpas globalt. I samband med att Daimler-Benz noterades på New York Stock Exchange 1993 uppdagades stora skillnader i sätten att redovisa. Det fanns alltså stora skillnader i hur man redovisade i USA kontra Tyskland vilket fick till följd att EU-kommissionen utökade samarbetet med IASC. Ett samarbete som ledde fram till den

förordning som EU antog år 2002, där det bestämdes att alla börsbolag inom unionen från och med 1 januari, 2005 skall följa IFRS. (Johansson et al., 2004)

Artsberg (2003) beskriver ett skäl till att reglera redovisningen på den internationella nivån är att harmonisera olika länders redovisning. Hon skiljer på harmonisering på *de jure-nivå*, det vill säga av regelverket, och *de facto-nivån*, det vill säga hur bolagen faktiskt redovisar. Vidare pekar hon på en studie Van Hulle genomförde 1993 som nämner tre strategier för harmonisering på de jure-nivån. De tre strategierna är:

1. Standardisering som syftar till att få uniforma regler utan valmöjligheter.
2. Likvärdiga regler med notupplysningar.
3. Valmöjlighet där önskvärt alternativ indikeras.

Figur 1. En modell över graden av harmonisering (Artsberg, 2003)

Artsberg (2003) menar att harmonisering är en process och att standardisering är den yttersta punkten på denna skala. Därför ifrågasätter hon om man kan hävda att harmonisering har uppnåtts innan man har nått denna yttersta punkt. (Artsberg, 2003)

Vid sitt möte i Lissabon den 23-24 mars 2000 underströk Europeiska rådet behovet av att påskynda ett fullbordande av den inre marknaden för finansiella tjänster. De angav år 2005 som slutdatum för genomförandet av kommissionens handlingsplan för finansiella tjänster. Vidare framhöll rådet att åtgärder skulle vidtas så att redovisningar som offentliggörs av noterade bolag skulle bli lättare att jämföra. De menar att för att kunna förbättra den inre marknads funktion krävs att de noterade bolagen inom EU tillämpar en enda uppsättning av internationella redovisningsstandarder när de utarbetar sin koncernredovisning. Det är även viktigt att de bolag inom EU som agerar på finansmarknaderna tillämpar redovisningsstandarder som är internationellt accepterade och verkligen globala. En förutsättning för detta är att man samordnar de redovisningsstandarder som används internationellt. Det övergripande syftet med förordningen är således att harmonisera den finansiella informationen som läggs fram av de bolag som avses. Ytterligare syften är att garantera en hög grad av insyn i redovisningarna och att jämförbarheten i redovisningarna skall vara hög. Uppfylls dessa syften leder det till att EUs kapitalmarknad och den inre marknaden kan fungera ändamålsenligt. (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002)

3.2.3 Skälen till att harmonisera

De som trycker på för att harmonisera reglerna är de som reglerar, bereder och använder sig av finansiell rapportering. För att investerare och analytiker skall förstå den finansiella rapporteringen i främmande länder när de tänker investera i aktier underlättar det om bolag i olika länder använder samma regler och standarder när de sätter upp redovisningen. De skall kunna vara säkra på att redovisningen är tillförlitlig och jämförbar. Ett annat skäl är när bolagen vill ge ut aktier på främmande börser, då är det en fördel med att samma regler i de länder bolaget är noterade i gäller. Det gynnar även internationella kreditgivare då de får lättare att bedöma ett bolags ekonomiska situation genom att kunna göra jämförelser mellan bolag i olika länder. För revisorer vore det mycket enklare att färdigställa och konsolidera

finansiella rapporter om det konstruerades efter samma standarder i olika länder. Essensen av att redovisningen kan göras mer jämförbar är att det skulle reducera kostnaden för kapital genom att minska risken för investerare. (Nobes & Parker, 2004)

3.2.4 Effektiv kapitalmarknad

Om man ser till EU och unionens interna kapitalmarknad ökar hela tiden antalet investerare som verkar över gränserna. Många aktiebolag är noterade på flera börser och utländska bolag noteras frekvent på nationella börser. För att kapitalmarknaden i EU skall vara fortsatt attraktiv för emittenter och investerare finns det ett behov av att kunna garantera en hög nivå av skydd för aktörerna.

EU-kommissionen lade 1999 fram en handlingsplan för finansiella tjänster som syftade till att utveckla och göra regleringen av och tillsynen över finansmarknaden mer enhetlig. Den 13 juni året efter kom kommissionen så med ett meddelande med titeln "EUs strategi för finansiell rapportering: den fortsatta inriktningen" där man föreslog att alla börsnoterade bolag senast år 2005 skulle utarbeta sina årsredovisningar i enlighet med internationella redovisningsstandarder. Detta för att skapa en homogen europeisk kapitalmarknad. (www.pwc.com)

En avgörande faktor för integreringen av de europeiska finansmarknaderna och deras internationella konkurrenskraft är att de finansiella rapporterna från europeiska företag är jämförbara, tillförlitliga och garanterar en hög grad av insyn. En enda uppsättning av internationella redovisningsregler underlättar värdepappershandeln, sammanslagningar och förvärv över nationsgränserna, samt kapitalanskaffning. (Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 1606/2002)

3.2.5 Användare

Smith (2000) ställer frågan "*På vilket sätt bör redovisningen vara utformad för att på bästa sätt tillfredställa användarnas informationsbehov?*". Olika användare som ägare, långgivare och investerare, har olika behov och krav på informationen. Behoven kan även variera inom en och samma grupp på grund av att förkunskaper och förståelse för redovisningens utformning varierar. Smith hävdar också att redovisning i sig är en aktivitet som tar resurser i anspråk som måste vägas mot den nytta den faktiskt ger. Utifrån användarnas informationsbehov har vissa kvalitetskrav på redovisningen utformats. Vi skall presentera några begrepp som är viktiga med hänseende till det syften som antagandet av IFRS har fört med sig. De är jämförbarhet, begriplighet och rättvisande bild.

→ Jämförbarhet

Det här kriteriet kan ses utifrån två olika aspekter, jämförbarhet mellan bolag och jämförbarhet över tiden för ett och samma bolag. Med tanke på införandet av IFRS är det främst den första aspekten som blir aktuell och den vi närmare beskriver. För att investerare på aktiemarknaden skall kunna välja mellan aktier i olika bolag med utgångspunkt från årsredovisningen krävs det att redovisningen är jämförbar. Den principiella innebörden med jämförbarhet är att *lika händelser och tillstånd skall redovisas på samma sätt*. En mindre strikt definition är att investerare, kreditgivare och övriga användare vet vilka spelregler som gäller och att redovisningen är utformad efter samma regler. Smith antyder också att jämförbarheten torde bli större om bolagen inte fritt kan välja avskrivningstid på goodwill. Kravet på jämförbarhet över tid innebär att vid

anpassning till nya lagar måste effekten på förändringen visas. Det betyder att bolagen är nödgade att räkna om data från tidigare år. (Smith, 2000).

→ Begriplighet

Ett minikrav på att redovisningen är relevant är att den är begriplig, att mottagaren förstår innebörden av informationen från redovisningen. Dock bör det påpekas att en viss typ av redovisning inte kan definieras som begriplig eller obegriplig utan att det i stor grad beror på mottagarens förståelse för redovisningen. (Smith, 2000) Information som berör komplicerade frågor som bör ingå i de finansiella rapporterna får emellertid inte utelämnas av det skälet att den kan vara för svår för vissa mottagare att förstå (IASCs föreställningsram, 1989).

→ Rättvisande bild

Redovisningen anses tillförlitlig om den avbildar verkligheten på ett sätt som inte är alltför osäkert. Begreppet tillförlitlighet kan beskrivas med hjälp av två utgångspunkter; validitet och verifierbarhet. Validitet betyder att språket överrensstämmer med verkligheten, att redovisningen faktiskt avbildar verkligheten som den avser att avbilda. Att redovisningen således ger en korrekt och rättvis bild av verkligheten. Verifierbarhet betyder att sanningshalten av ett mått går att verifiera med någon form av bevis, en verifikation. Måtten som används i redovisningssammanhang är dock påverkade av subjektiva bedömningar som värdering av vissa tillgångar. Graden av verifierbarhet är högre ju högre enigheten är i bedömningarna mellan sinsemellan oberoende bedömare. (Smith, 2000)

3.2.6 Hinder för harmonisering

Det största hindret för att uppnå en full harmonisering av redovisningen är dagens skillnader i olika länder. Den stora klyftan är den mellan de olika synsätten och den avhjälpes man inte utan stora förändringar i både attityd och lagar angående redovisning. Ett annat hinder är att i länder som har den kontinentala traditionen finns inte samma starka organ som syftar till att tolka och kontrollera att redovisningen går rätt till. Ännu ett problem är nationalism, en ovilja i ett land till att acceptera kompromisser och förändringar till ett mer likriktat regelverk (Nobes & Parker, 2004).

3.3 Normsättare i Sverige

Den svenska staten reglerar redovisningen med hjälp av lagar. Bokföringslagen (BFL) och årsredovisningslagen (ÅRL) är ramlagar. Med det menas att lagarna inte är så detaljrika, utan att de är övergripande och lämnar ett visst utrymme för tolkning.

Rekommendationer angående redovisning skall komplettera lagar. I Sverige är det i huvudsak tre organ som gett ut rekommendationer, FAR, Bokföringsnämnden samt Redovisningsrådet. ÅRL och RRs rekommendationer skall svenska bolag fram till ingången av 2005 ha följt. Vad gäller noterade bolag ser bilden idag annorlunda ut. För dem gäller från och med 1 januari även att redovisningen anpassas efter IFRS. (Johansson et al., 2004)

3.4 Normsättare och tolkare i EU

3.4.1 IASB

IASC som är IASB föregångare gav under åren 1974-2000 ut redovisningsstandarder. De benämns International Accounting Standards (IAS) och finns i en nummerserie från IAS 1 till

IAS 41. (Nytt från Revisorn, 050527). För att redogöra för de standarder och tolkningar som är godkända av EU idag presenterar vi dem i bilaga 2 längst bak i uppsatsen.

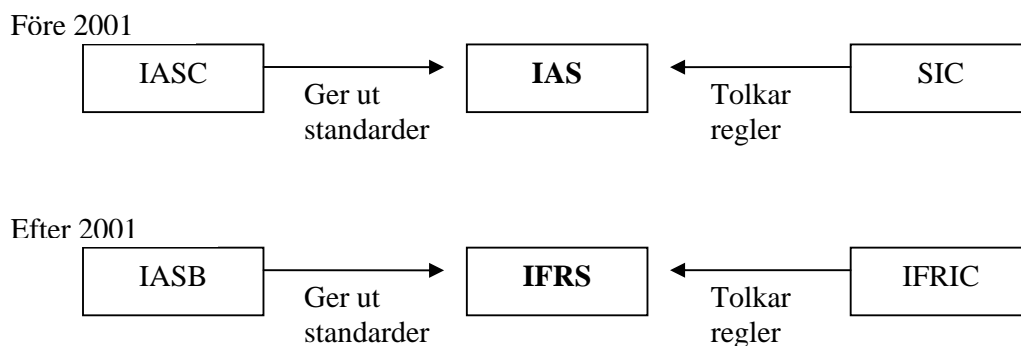
Från och med 2001 ger IASB ut standarder som benämns International Financial Reporting Standards (IFRS). IASB är en global organisation med medlemmar från samtliga världsdelar. Det är ett privat organ som sponsras av revisorer och näringsliv från hela världen. IASBs standarder skall utvecklas så att de också skall kunna tillämpas globalt. När nya standarder utvecklas får olika intressenter yttra sig. Först kommer ett utkast på standarden, sen kan vem som helst skicka kommentarer angående standarden till IASB. Innan en ny standard blir obligatorisk att följa för noterade bolag måste slutligen EU-kommissionen godkänna den. EU kommer också att se till så medlemsländerna har bra tillsyn och kontroll över att bolagen verkligen tillämpar regelverket. (Johansson et al., 2004)

De främsta syftena med *International Accounting Standards Boards* (IASB) är;

- IASB skall förbereda och utfärda standards, handha alla tekniska ärenden runt standarderna, samt även utfärda utkast, Exposure Drafts, där meningsskiljaktigheter i utkastet skall ingå.
- Publicera ett utkast, Exposure Draft, på alla projekt och även publicera ett "diskussionsdokument" så att det skall finnas en möjlighet för allmänheten att kommentera utkastet. (www.iasb.org)

3.4.2 IFRIC

IASBs tolkande organ, det som tidigare kallades IASCs *Standing Interpretations Committee* (SIC), rekonstruerades i december år 2001 och kom att kallas *International Financial Reporting Interpretations Committee* IFRIC. Organisationen granskar regelbundet frågor rörande redovisning inom kontexten gällande IFRS-standard och IASBs ramverk. De nämnda frågorna skall inte behandlas olika i frånvaron av auktoraktiv styrning, utan tanken är att nå konsensus för en lämplig redovisning. (www.iasb.org) Nedan en bild som illustrerar vem som utfärdat standarderna och vem som tolkat dem.

Figur 2. Utfärdare och tolkare av standarder (Fritt efter föreläsning, Stefan Kylebäck, 2005-11-23)

3.4.3 Antagande och användning av internationella redovisningsstandarder

Det finns ett par kriterier som måste vara uppfyllda för att EU-kommissionen ska godkänna nya standarder.

Enligt kriterierna krävs det att standarden i fråga:

- Inte strider mot principerna i rådets fjärde direktiv 83/349/EEG och i det sjunde 78/660/EEC (beskrivna ovan).
- Bidrar till det bästa för Europeiska Gemenskapen.
- Uppfyller de kriterier i fråga om begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet som ställs på finansiell information som är nödvändiga för att kunna fatta ekonomiska beslut och utvärdera företagsledningens arbete. (www.europa.eu.int)

3.4.4 Framework

IASCs ramverk som heter *Framework For the Preparation and Presentation of Financial Standards* publicerades 1989. Ramverket syftar till att bistå IASB när de ska utfärda nya standarder samt att underlätta tolkningen av standarder för användare som revisorer, investerare etcetera. I ramverket lyfts det fram att det huvudsakliga skälet med finansiella rapporter är att ge olika användare av redovisningen en god information som kan bidra till att de kan fatta de rätta finansiella besluten. Ramverket föreslår att en rättvis presentation också leder till en "true and fair view" av ett bolag, vilket är EUs målsättning. För att kunna uppnå en rättvis presentation är det av yttersta vikt att informationen som lämnas i de finansiella rapporterna är relevant och tillförlitlig. (Nobes & Parker, 2004)

3.4.5 Övervakningspanelen

Övervakningspanelen är en självständig enhet under Föreningen för utvecklande av god redovisningssed, vid sidan av Redovisningsrådet och Akutgruppen. Panelens uppgift är att övervaka att de svenska noterade aktiebolagen upprättar finansiella rapporter, såsom årsredovisning, bokslutskommuniké samt delårsrapporter, i enlighet med lag eller annan författning. Bolagen skall göra detta enligt god sed för aktiemarknadsbolag. Övervakningen från Panelens sida syftar till att skydda investerare och att upprätthålla allmänhetens förtroende för kapitalmarknaden. (www.redovisningsradet.se)

Övervakningspanelen prövar ärenden dels på eget initiativ och dels sådana som är föreslagna av särskilda granskningsmän. Behandlas ett ärende, underrättas den börs eller auktoriserade marknadsplats där det berörda bolaget har aktier inregistrerade eller noterade. Det bolag som är under granskning ges tillfälle att yttra sig över den utredning som föreläggs av Panelen. Efter fattat beslut angående ärendet meddelar Panelen bolaget, börsen eller auktoriserade marknadsplatsen dess beslut. Anser Panelen vidare att bolaget skall kritiseras, offentliggörs beslutet på Redovisningsrådets hemsida och genom ett pressmeddelande. (www.redovisningsradet.se)

3.5 Normsättare i USA

3.5.1 FASB och SEC

Motsvarigheten till IASB är i USA *Financial Accounting Standards Board* (FASB). FASB är ett fristående organ vars uppgift bland annat är att etablera och förbättra standarder för redovisning och rapportering. Deras standarder, de så kallade General Accounting Accepted Principles (US GAAP), ger således uttryck för USAs redovisningsnormer. (Christer Westermarck, 2005) De ska dessutom ge vägledning och utbildning för användare av den finansiella informationen, exempelvis revisorer och investerare. (www.fasb.org) Organisationen som ska sköta den statliga övervakningen av de amerikanska börserna är U.S.

Securities and Exchange Commission (SEC). Detta för att skydda investerare och upprätthålla värdepappersmarknadens integritet. (www.sec.gov)

3.6 Internationell konvergens mellan IASB och FASB

Under år 2002, närmare bestämt i september, möttes den europeiska normsättaren IASB och dess motsvarighet i USA, FASB. Anledningen till mötet var ett fastställande för deras ömsesidiga engagemang kring konvergensen av de internationella redovisningsstandarderna. De kom också överens om att bredda metoderna för att uppnå konvergens mellan US GAAP och IFRS som är utvecklad av IASB. Både konvergensmålet och taktiken som skall tillämpas beskrevs i det så kallade "*Norwalk Agreement*" som publicerades efter mötet. (www.fasb.org)

The Norwalk Agreement

Kontentan av mötet mellan IASB och FASB blev ett sammanställt memorandum⁴ där man bekräftade sitt åtagande för ett utvecklande av en högkvalitativ, kompatibel redovisningsstandard. Standarden skall kunna brukas både nationellt och över gränser för finansiell rapportering. För att nå målet, kom FASB och IASB överens om att prioritera detta agerande:

- Företa ett korttidsprojekt som inriktar sig på att undanröja olikheter mellan US GAAP och IFRS/IAS
- Undanröja andra olikheter mellan IFRS och US GAAP som kommer att återstå den 1 januari 2005 genom koordination för det gemensamma framtidsarbetet.
- Fortsatt utveckling i det gemensamma projektet som de för närvarande har åtagit sig.
- Uppmuntra deras respektive tolkande organ för att koordinera deras aktiviteter. (www.pwcglobal.com)

3.6.1 Konvergens – ett ömsesidigt närmande

Vid det senaste mötet i april 2005, mellan IASB och FASB, bekräftades åter att åtagandet för konvergensmålet står kvar. Mötet förkastade definitionen på begreppet konvergens såsom det står förklarat i ett lexikon, där man går mot en sammanslutning eller likhet. Man var enig om att fokus skall ligga på hur konvergens definierats år 2002 i *Norwalk Agreement* – en utveckling av en högkvalitativ kompatibel redovisningsstandard som kan tillämpas både nationellt och internationellt för finansiell rapportering. Den synen på konvergens innebär att förändringen varken går mot endast IASB- eller FASB-standard. Meningen med processen är att båda standarderna skall gå mot ett gemensamt mål, där man utformar och förbättrar den finansiella redovisningen utifrån olika aspekter. (www.fasb.org)

---

⁴ En skriftlig sammanfattning av synpunkter på en fråga; ofta som beslutunderlag.

4 Empiri

Kapitlet inleds med en kort presentation av respondenterna. Därefter följer en sammanfattning av de intervjuer vi gjort. Svaren på frågorna vi fick finns rubricerade under allmänna frågor, harmonisering, effektiv kapitalmarknad samt transparens. De svar vi erhöll rörande jämförbarhet är inbakade under rubriken harmonisering. De tre respondenternas svar är presenterade efter varandra under varje rubrik.

4.1 Presentation av respondenter

Birgitta Granquist, Öhrlings PWC

Birgitta Granquist är auktoriserad revisor och har jobbat på Öhrlings PWC sedan hennes examen från Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, med ett uppehåll under ett par år då hon jobbade som koncernredovisningschef på Nobel Biocare. I dag arbetar hon i princip enbart med noterade bolag och är chef för en revisionsgrupp på 20 personer samt är marknadsansvarig för Öhrlings PWC marknadsföring mot noterade bolag i Sverige. Gruppen arbetar både med svenska bolag, och bolag som är noterade utomlands men som har ett svenskt dotterbolag. Dessutom arbetar Granquist en hel del med utbildning i koncernredovisning inom byrån.

Harald Jagner, Deloitte

Harald Jagner arbetar som auktoriserad revisor på Deloitte och har 10 års erfarenhet i yrket. Han jobbar huvudsakligen med stora internationella bolag, men också en del med statliga och kommunala bolag, hans specialitet är fastighetsbolag. Jagner har medverkat vid ett flertal IFRS-övergångar och reviderar även ett antal börsbolag.

Per Falkman, Ernst & Young

Per Falkman har jobbat på Ernst & Young som redovisningsspecialist sedan sex år tillbaka. Han arbetar både med bolag från den privata och offentliga sektorn samt undervisar inom koncernredovisning både internt och externt. Dessutom ingår han i en grupp inom koncernredovisning som är stationerad i Stockholm och som arbetar med bolag som skall redovisa enligt IFRS.

4.2 Allmänna frågor

Birgitta Granquist

Enligt Granquist på Öhrlings PWC var byrån väl förberedd inför konverteringen till IFRS. För de medarbetare som tidigare hade jobbat med internationella klienter som redovisat enligt IAS, blev omställningen inte så omfattande. Byrån började förbereda sig för sina svenska börsbolag i samband med att EU fattade beslutet om införandet av IFRS år 2002. Åtgärderna man tog fram var riktade utbildningar både till sina klienter och till sin egen personal. Öhrlings PWC revisorer genomgår varje år ett obligatoriskt utbildningsprogram på tre till fem dagar. Är man därutöver intresserad av att fördjupa sig inom en specifik rekommendation så anordnas det frivilliga kvällsutbildningar. För de allra färskaste har man en fördjupning inom IFRS i grundutbildningen. Öhrlings PWC har också en organisation med redovisningsspecialister, bestående av experter för varje rekommendation, dit revisorerna kan vända sig då de stöter på ett problem.

Trots detta anser hon att det övergripande problemet man har stött på i och med implementeringen har varit att nå rätt kunskapsnivå och förståelse. Många klienter och även revisorer på byrån har trott att redovisningsrådets rekommendationer hela tiden har närmat sig IAS, och har därför inte insett omfattningen av förändringarna.

Ett annat problem med IFRS är att det tar lång tid från det att en rekommendation offentliggörs, till dess att den godkänns av EU. Detta innebär att bolagen börjar tillämpa en rekommendation utan att veta om den godkänns. Granquist berättar att man är i ett sådant skifte just nu. Det gjordes en förändring i IAS 39 i maj, som alla bolag inrättade sig efter. Man undrar hur man ska göra om det inte hinner bli ett godkännande? Flera bolag har skrivit i sin redovisning att vi tillämpar de av EU antagna reglerna förutom vad gäller IAS 39 där vi tillämpar det amendment man gjorde i maj men som ännu inte är godkänt. Segheten i godkännandeprocessen, som enligt Granquist till stor del beror på antalet organisationer som är inblandade och den politiska apparat som ligger bakom, är något man kan ha synpunkter på.

Harald Jagner

Enligt Jagner började Deloitte som byrå att förbereda sig inför övergången till IFRS år 2003. Han vill dock påpeka att byråns utbildningar alltid har utformas så att man först läser de svenska reglerna, och sedan letar man efter de internationella trenderna. De internationella trenderna som finns i IFRS idag, anser Jagner alltid ha funnits till viss del. Men de formella förberedelserna inför övergången innebar rent praktiskt att man som byrå tog fram utbildningar för de anställda i olika dimensioner. För det första ingår IFRS i Deloitte's ordinarie utbildningsprogram. Dessutom har alla individer egendesignade utbildningsprogram som blir mer och mer individuella ju mer erfarenhet de har. Utöver den utbildning som ligger med per automatik anordnar Deloitte interna sittningar där de olika branschgrupperna träffas för att diskutera specifika problematiker avseende just den branschen. Det tredje benet i kunskapsutvecklingen på byrån är deras e-utbildning i IFRS där varje enskild standard går igenom. Slutligen har man diagnostiska test som samtliga medarbetare som jobbar med IFRS måste passera.

Jagner är dock noga med att peka på skillnaden mellan byrån och individerna. Han anser att Deloitte som byrå var väl förberedda. Det är dock genom individerna som kunskapen ska ut, så det intressanta i frågan är egentligen hur förberedda individerna var? Här menar Jagner att det finns en andra dimension i frågan.

”Man kan vara förberedd på det viset att man kan rekommendationen, man kan vara förberedd på det viset att man kan hela regelverket, men hur mycket kan du egentligen innan marknaden har sagt sitt?”

Det är, enligt Jagner, marknaden som till slut kommer att avgöra vilket informationsdjup som krävs i notapparaten och vad som anses vara väsentlig information. Han påpekar att det aldrig står i ett regelverk vad som är väsentlig information.

”Om du tar 2005 års redovisning och jämför den med 2010 års redovisning så kommer det fortfarande att vara samma regelverk, om man bortser från löpande förändringar, men det kommer att vara en helt annan typ av information.”

Det kommer att vara olika djup i informationen, och det är just det Jagner säger är omöjligt att förbereda sig för. Han menar att man kan vara förberedd till en viss del, men man kan aldrig vara mer förberedd än vad marknaden är i sin helhet.

Det största problemet som Jagner har upplevt i samband med implementeringen av IFRS är att många bolag inte insåg hur stor förändring en övergång till det nya regelverket egentligen var. När man från revisionsbyråernas och andra normgivares sida gick in och blåste upp problemet inför öppningsbalansen 2004 lades alltför mycket fokus i hur många justeringar detta ledde till i resultat- och balansräkningen från bolagets sida. De insåg inte att det skulle komma att involvera hela bolaget, och inte bara ekonomiavdelningen. Sen kom andra vågen och man insåg att det nog kanske var upplysningarna som var det stora jobbet, att problemet låg i utformningen, uppställningen och informationsdjupet i noterna.

Per Falkman

Enligt Falkman började E&Y som byrå att förbereda sig redan i samband med att IASB bildades. Man bildade då en enhet som man stationerade i London vars uppgift var att följa IASBs arbete, och sedan pumpa ut den väsentliga informationen till byrån. Enheten finns kvar än idag. Under hela 1990-talet var takten ganska normal, det kom ett antal nya IAS-standarder som diskuterades och implementerades. Så sektorn, de som jobbade med det, har nog varit mer eller mindre förberedda menar Falkman.

Den riktiga ansträngningen inför införandet av IFRS började dock i samband att EU tog beslutet om tillämpning av internationella redovisningsstandarder år 2002. Precis som de andra byråerna har E&Y, enligt Falkman, väldigt mycket internutbildningar inom IFRS. Mycket av de frågor som kommer angående IFRS kräver dock specialistkompetens som revisorerna inte själva besitter, och som de enligt Falkman inte ska besitta. Allt som kan vara viktigt för revisorerna att kunna om en rekommendation ska de inte behöva läsa sig till själva, utan de ska kunna få det på en sida eller två.

När det handlar om tolkningsproblem och konkreta frågor angående en rekommendation finns det två vägar. Dels sitter specialistenheten i London och har som uppdrag att svara på alla IFRS-frågor. Deras svar publiceras sedan på ett intranät, dit de anställda kan gå och söka med sakfrågor, underrubriker och paragrafer. Dessutom har E&Y en nationell specialistgrupp i Stockholm som svarar på frågor som kan uppstå och som inte är utredda av enheten i London ännu. Falkman menar att man är på väg att dela upp sektorn i två delar; revision och specialisttjänster, där redovisning har blivit en specialisttjänst. Han är också mycket noga med att påpeka att det är en minoritet av revisorerna i Sverige som arbetar med IFRS, eftersom vi har så få IFRS-bolag. Det diskuteras en hel del om IFRS och alla effekter det och US GAAP medför, men det är trots allt väldigt få av praktikerna som kommer i kontakt med det i relation till diskussionens omfattning.

Det uppstod en del problem i samband med implementeringen av det nya regelverket på grund av uppdateringsprogrammets omfattning, sektorn hann inte riktigt med. När bolagen skulle upprätta öppningsbalansen 2004 var problemet att de kom igång så sent, de insåg inte hur mycket jobb det egentligen rörde sig om när de skulle göra alla retroaktiva justeringar. Man insåg inte omfattningen av den information detta krävde i noterna. Det är mycket tid som ska användas för att förstå vad som är gjort, vilka val bolaget har gjort. Dessutom uppstår det mycket problem med de rekommendationer som har värderingsregler som skiljer sig från det vi i Sverige kallar god sed. För de riktigt stora bolagen som är noterade i USA och därför hade

redovisat enligt US GAAP var problemet ett annat. De var tvungna att identifiera skillnaden mellan US GAAP och IFRS.

Ett annat jätteproblem är, enligt Falkman, att det tar lång tid för EU att godkänna justeringar som IASB gör i rekommendationerna. Detta leder till att man får jobba efter den gamla tills EU har fattat beslut, något som skapar osäkerhet eftersom man helat tiden vet att ”förhoppningsvis ska du dit men du är kvar där”.

4.3 Harmonisering

Birgitta Granquist

På frågan vad harmonisering innebär svarar Granquist likformighet. I detta sammanhang handlar det om att genom ett regelverk uppnå en likhet i redovisningen så att man kan jämföra bolag. För svenska bolag innebär IFRS en stor förändring. Det nya regelverket är mycket mer detaljerat och komplext jämfört med ÅRL och Redovisningsrådets rekommendationer, även om Granquist inte uppfattar det som för komplext. Kravnivån som ställs på börsbolagen ligger i linje med vad man kan förvänta sig tycker hon. Det lämnas dock inte samma utrymme för ”frifräsare” längre. Hon uttrycker det som att ”de svenska gränserna har varit så och nu ska vi dit och den förflyttningen gör ont”. Därför måste både klienterna och revisorerna verkligen sätta sig ner och läsa och studera för att få in det. Det återkommande problemet är dock enligt Granquist tidsaspekten, i synnerhet för klienterna vars ekonomiavdelning har så mycket annat än IFRS på sitt bord. Detta gäller speciellt för små börsbolag som dessutom kan ha svårt att klara av att upprätthålla den kompetens som krävs. Det blir enligt Granquist en kostnadsfråga samtidigt som många ifrågasätter vad som är viktigast - är det själva affären eller hur den ska presenteras efteråt? Detta märker Granquist och hennes kollegor bland annat i samband med att deras klienter får Övervakningspanelens bedömning av årsredovisningarna. Då dröjer det en sekund innan de ringer och vill ha hjälp med hur de ska utforma sitt svar.

Om man sneglar över Atlanten har det gått så långt att en del bolag vill avnotera sig för att de upplever att kraven blir för höga. Denna tendens tycker dock inte Granquist att hon ser i Sverige eller Europa ännu. Däremot tror hon att de båda normsättarna IASB och FASB på sikt kan komma att nå ett fullständigt samarbete, ”vi närmar oss USA hela tiden”, så någon gång i framtiden tycker hon sig se ett globalt regelverk för de stora noterade bolagen. Hennes personliga åsikt är att globalt regelverk skulle vara ”helt underbart”. Granquist tycker att diskussionerna i samband med de sista rekommendationerna ger ett tydligt uttryck för hur viktig harmoniseringen är för IASB, eftersom de i stor utsträckning tar hänsyn till hur USA har sett på det hela. Det handlar så mycket om prestige, ”det är ett kohandlande och det är IASB som kohandlar”.

Implementeringen av IFRS kommer enligt Granquist att göra det lättare att jämföra koncerner över nationer. Dotterbolag i olika länder kommer dock fortstätta att redovisa enligt lokala regler, och sedan justera sina rapporter så att de är utifrån IFRS innan de skickar dem till modern. Däremot tror Granquist att de nationella skillnaderna kommer tunnas ut och anpassas till IFRS allteftersom. Det finns dock ett undantag, och det är de skattemässiga bitarna. I det germanska sättet att redovisa är skatt och redovisning nära sammankopplat, därför innebär IFRS ingen större skillnad för de bolag som är vana att redovisa på detta sätt. I den anglosaxiska världen skiljer man däremot mellan skatteböcker och redovisningsböcker. Den här skillnaden kommer alltid att finnas enligt Granquist, så länge man inte har en och samma skatt. Hon tror att även om redovisningsreglerna kommer att närma sig varandra, så kommer det alltid att finnas sådant som är skattedrivet. För att underlätta den här problematiken brukar

Granquist, när det uppstår problem angående hur en rekommendation ska tolkas, använda IFRICs tolkningar som komplement till byråns egna specialisters tolkningar.

Harald Jagner

Harmonisering innebär enligt Jagner likformighet, någon form av enighet, och framförallt att man har en målbild i huvudet. Detta nya gemensamma regelverk innebär för svenska bolag som är vana vid en mer principbaserad redovisning, en ökad komplexitet. Det finns många länder som har levt i en miljö med mer regelbaserad redovisning och som därför har en större vana avseende en mer teoretiskt redovisning än Sverige. Om man generaliserar lite, kommer vi enligt Jagner från en kultur där man lägger vikt vid sunt förnuft och praxis på ett annat sätt. Men om man jämför med exempelvis US GAAP som ofta sägs vara rena kokboksreglerna så är ändå IFRS inte jättekompext.

Den frågan Jagner anser att man måste fundera på är dock om IFRS ger bättre information för läsaren. Han tror inte att den stora massan någonsin kommer att intressera sig för det här, de flesta aktieägarna baserar sina beslut på helt annan information än den som finns i en årsredovisning. Men däremot ska möjligheten finnas. Man har från normsättarnas sida uttalat att man vill uppnå en ökad jämförbarhet, men inte att det ska bli lättare att läsa. Jagner anser att det krävs en hel del förkunskaper för att man ska kunna ta till sig den ökade informationen som IFRS medför. En positiv effekt, och något som kan underlätta för läsarna, är att man numera har ett bättre avsnitt avseende redovisningsprinciperna. Svenska bolag har generellt varit kortfattade, och när de väl har beskrivit sina redovisningsprinciper har de beskrivit utifrån vad som står i rekommendationen istället för att beskriva vad bolaget har gjort.

Jagner anser inte att själva regelverket innebär harmonisering i sig. Reglerna är där de är, de står där de står, det är inte på den nivån som harmoniseringen sker. Istället menar han att det är tolkningarna av regelverket som bidrar till harmoniseringen. Deloitte har ett antal Excellence Center som hela tiden bevakar vad som händer och hur Deloitte som byrå ska tolka vissa rekommendationer. Hit vänder sig Jagner och hans kollegor då de stöter på ett tolkningsproblem. De här Excellence Centren träffar också de andra "tre stora" byråernas motsvarande organ och diskuterar hur rekommendationer ska tolkas och försöker på något sätt att komma överens om vilken tolkning som är den mest lämpliga. Den här typen av möten sker dels centralt i London, men även på nationsnivå. På samma sätt träffas börsbolagen och diskuterar, likaså andra organisationer och det är genom denna ständiga tolkningsprocess som harmoniseringen förstärks enligt Jagner. Ibland kan det dock vara så många som har problem med en rekommendation så att IFRIC släpper en officiell tolkning. Vidare nämner Jagner Övervakningspanelen som ett organ som bidrar till harmoniseringsprocessen. Han tycker att det är bra att det finns någon utomstående som tittar på årsredovisningen, någon annan än bolagets ledning och revisor. Det behövs dock betydligt mer resurser för att Övervakningspanelen ska hinna med alla bolag, dessutom behöver klargöra vad deras syfte är på vilket sätt de vill kommunicera.

Jagner menar att en viktig aspekt att ha i åtanke är att det kommer att ta tid innan regelverket har satt sig, har hittat sin form, och tills informationen är någorlunda jämförbar. Man måste komma ihåg att olika principer kommer att sätta sig olika fort i olika länder, beroende på vad som sitter i bakhuvudet. Som användare måste man ha en viss känsla för hur finansiell information skapas, det vill säga hur mycket bedömningar som ligger bakom för att komma dit. Regelverket är samma för alla noterade bolag i alla länder som redovisar enligt IFRS, men när man ska tolka regelverket så tolkar man det efter sina egna referensramar och då spelar det stor roll vilken skola man kommer ifrån. Det är, enligt Jagner, därför viktigt att alltid ha

respekt för att alla siffror inte alltid är 100 procent exakta och att all information inte alltid är lika djup på alla nivåer.

Även om IFRS är mer regelbaserat än vad vi svenskar är vana vid är det en bra bit kvar till konvergens med US GAAP och ett globalt regelverk. Det finns dock förhoppningar från Jagners sida om att de båda normsättarna IASB och FASB ska kunna enas och därmed utveckla ett gemensamt regelverk. Svårigheten ligger, precis som vid utformandet av IFRS, i att man ska sätta regler som ska gälla för alla oavsett land och bransch. Dessutom har man i detta fall också prestigen som ligger i vem som hade bäst redovisningsprincip från början.

Per Falkman

Harmonisering för Falkman innebär att man har någon typ av olikhet som man vill eliminera så att alla gör på samma sätt. Han anser att harmonisering av regelverket är bra för ”då behöver man inte lära om när man kommer in i en ny miljö”, något som vi svenskar traditionellt alltid har behövt. Falkmans personliga uppfattning om projektet är dock att det är ett teoretiskt väldigt normativt projekt, IASB vill genom IFRS skapa en fulländad redovisningsmodell en gång för alla. På grund av att processen har gått så fort är många frågor dock fortfarande olösta, vilket gör att det blir alldeles för svårt. Ramverket kritiserar för att det inte är användbart som utgångspunkt vid bedömning av sakfrågor, utan man måste gå till en rekommendation. Även om det finns stöd för reglerna så är de för komplexa.

IFRS går mot att bli mer och mer likt US GAAP med detaljregler i varje rekommendation istället för principiella resonemang som bland annat vi i Sverige är vana vid. Många inblandade tycker helt enkelt att det har blivit för detaljerat, att de som har användning för informationen inte har någon möjlighet att ta till sig den. Falkman menar att logiken i redovisningen snart är borta, och många frågar sig vem som driver utvecklingen. Han upplever det lite som ett förarlöst tåg. Enligt Falkman börjar många fundera på om loket egentligen finns i New York. Att det trots allt är FASB genom samarbetet som driver på, eftersom all harmonisering handlar om att uppdatera IFRS så att de passar amerikansk standard. Hans åsikt är att det till stor del beror på den politiska dimensionen i det hela eftersom de finansiella marknaderna är så otroligt viktiga. Börsernas internationella organisation IOSCO rekommenderar att för notering på världens börser ska det räcka med att man upprättar sin redovisning efter IFRS. Problemet är dock att SEC inte accepterar någon annan standard än US GAAP i dagsläget. Han tror dock inte att USA har som mål att nå ett fullständigt samarbete mellan IASB och FASB. Det kan däremot komma att nå så långt att SEC godkänner IFRS för amerikansk notering.

Något som Falkman upplever som bristfälligt från IASBs sida är tillsynen att de nya reglerna efterlevs. Man litar på att varje land har en granskningsinstans som ska hitta felen och se till att de rättas till. De som ska stå för den tillsynen i Sverige är Övervakningspanelen. På grund av bristande resurser kan de dock inte vara tillräckligt hårda i sin sammanställning. Övervakningspanelen har ingen möjlighet att ta kontakt med alla bolag och sedan följa upp. Det anser Falkmans är en stor brist för hans åsikt är att Övervakningspanelen fyller en viktig funktion och måste därför helt enkelt få mer resurser.

Falkman tycker ändå att det nya regelverket bidrar till en ökad jämförbarhet av koncerner inom nationer och över gränserna, han menar att om de har redovisat på samma sätt så borde det bli lättare att jämföra. Han uttalar dock en viss tveksamhet till att vi kan se den effekten redan nu. De nya reglerna för med sig så oerhört mycket mer information. Dessutom sväller regelverket hela tiden och det leder i sin tur till att det krävs ännu mer upplysningar, så

informationen i notpaketet blir väldigt omfattande. Detta resulterar i att för varje sak du som användare vill jämföra så måste du ändå ställa flera följdfrågor. Den ökade komplexiteten och informationsvolymen som följer med IFRS gör att Falkman ställer sig frågan till vem man vänder sig, ”det är ju inte till mig som Volvoägare”. Man uttalar att det är finansiärer, borgenärer och investerare som ska tillgodoses men till och med aktieägarnas förbund har problem med att tolka informationen. Men om man jämför med hur det var förut, när vi hade en tysk norm och svensk norm, så är det givetvis lättare säger han.

Arbetet med IFRS visar ändå, enligt Falkman, vilka länder som är för och vilka som är emot en ökad konvergens. Han menar att tyskar och fransmän ”som vanligt är lite på sitt sätt”. Falkman tror att de kulturella aspekterna, redovisningstraditionerna i de olika länderna, är det sista som kommer att överbryggas. Så länge man har nationella regler för de onoterade bolagen tror han att traditionerna kommer att leva vidare. Sedan är frågan hur snabbt IFRS-världen påverkar den lokala traditionen. Om man ser till Sverige, så är vi ganska snabba på att implementera möjligheter för onoterade bolag att använda IFRS-inspirerade regler. Han tycker redan att det syns tydligt i ÅRL att man anpassar sig till värdering enligt verkligtvärde i vissa regler som exempelvis i de som behandlar förvaltningsberättelser och finansiella instrument. Den här typen av anpassning är dock nästan omöjlig i exempelvis Tyskland. Sverige har å andra sidan sedan de började titta på Storbritannien och USA överhuvudtaget varit relativt nära detta, och eftersom flera av våra storbolag har vant sig vid US GAAP kultur så har vi i Sverige haft det lite i oss.

4.4 Effektiv kapitalmarknad

Birgitta Granquist

Granquist anser att de nya redovisningsreglernas största bidrag till att skapa en bättre fungerande kapitalmarknad är den ökade jämförbarheten mellan koncerner från olika länder. Man kan bedöma ett prospekt oavsett vilken nation bolaget kommer ifrån, det är samma grund. IFRS gör det alltså lättare för en investerare att gå över gränserna och investera i ett annat land, eftersom man nu förstår informationen på ett helt annat sätt. Hon tror dock att eftersom vi är i inkörningsfasen av projektet så kommer vi att få vänta innan vi kan se effekterna av detta. Det är alldeles för tidigt ännu.

Harald Jagner

Jagner tycker att en effekt man kan se är dock att svenska bolag tenderar att låna upp mer och mer i utländska banker. Just upplåningssidan menar Jagner är bra att utgå ifrån när man ska analysera om kapitalmarknaden har blivit mer internationaliserad. Utländska banker hade antagligen inte velat låna ut pengar till bolagen om de inte hade börjat känna igen den finansiella informationen. Harmoniseringen av regelverket bidrar givetvis till en effektivare kapitalmarknad, men den är inte ”stand alone”. Redovisningen är bara en byggsten, sen finns det många andra saker som exempelvis kommunikation och så vidare som har spelat en stor roll. För de privata investerarna tror Jagner att det är helt andra faktorer än redovisningsinformationen och det faktum att bolagen i olika länder redovisar efter samma regelverk som styr investeringsbesluten. Det handlar främst om medvetenhet, och för det mesta så vågar man inte chansa utan investerar istället i hemlandet för att det känns säkrast. Jagner påpekar dock att om vi hade ställt frågan om tio år, när IFRS har fått satt sig lite, så hade svaret blivit helt annorlunda.

Per Falkman

Falkman tror att införandet av IFRS för tillfället skapar en större osäkerhet i användarnas bedömningar, vilket till och med kan bidra till att man fattar sämre beslut än tidigare. Men det är upp till kapitalmarknaden att lära sig säger han. Tanken är enligt vad Falkman kallar "lärobokssvaret" att genom harmonisering kostar kapitalmarknaden mindre, alla får samma information och det finns inga "market inefficiencies". Så länge vi inte får en lågkonjunktur som leder till en börskrasch, och professionen får en del av kritiken för att den lät det hända, tror Falkman att vi kommer att se en utveckling som effektiviserar kapitalmarknaden och som på sikt leder fram till "lärobokssvaret". Han menar att om alla i världen hade varit emot komplexa redovisningsregler så hade IFRS stoppats, det måste finnas något grundläggande stöd för projektet. Så det gäller helt enkelt att vänta och se.

4.5 Transparens

Birgitta Granquist

Granquist åsikt när det handlar om huruvida IFRS bidrar till att ge en mer rättvisande bild av ett bolag är tvetydig. Det beror på om man ser till det enskilda bolaget eller till marknaden som helhet. Hon anser att det som talar emot är att IFRS gör redovisningen krångligare, det blir så likriktat. Det enskilda bolaget kan ofta uppfatta regelverket som för komplext och detaljerat. Nackdelen med detta är att de måste komplettera med mycket mer information i noterna för att kunna återge sin bild av verksamheten. Som exempel nämner hon segmentredovisningen. Efter införandet av IFRS får inte bolagen redovisa två resultaträkningar utan allt ska baxas ihop i en enda. För läsaren innebär detta att han, med hjälp av notpaketet, själv får justera för att kunna skapa sig en bild av bolaget. Fördelen, menar Granquist, är å andra sidan att IFRS bidrar till att öka jämförbarheten mellan bolag, eftersom alla nu har gjort på samma sätt.

När det gäller verkligt värde ställer det stora krav på bolagen att de har experter som är inne och gör värderingarna. Granquist är dock noga med att påpeka att som användare av informationen i årsredovisningen handlar det om att man måste vara medveten om att det handlar om en subjektiv bedömning, och att värdet kan svänga kraftigt från år till år. Det går aldrig att exakt uppskatta det verkliga värdet. På frågan angående huruvida eventuella redovisningsskandaler, likt de i Parmalat och Enron, skulle förebyggas i och med de nya reglerna svarar Granquist att hon tror att vissa möjligheter har täppts till. Hon är dock mycket noga med att påpeka att tidigare skandaler inte har varit en effekt av redovisningen utan en effekt av att människor ville göra oegentligheter. Vill folk begå bedrägerier så gör de det ändå, det är inte redovisningen det hänger på.

Harald Jagner

Jagner anser att IFRS ger en mer rättvisande bild av ett bolag, dock med viss tvekan. Det finns många goda idéer och synsätt i IFRS och det finns mycket som inte bara är redovisning. Det finns en koppling till att bolagen har en sund affärsverksamhet som genererar pengar och att de tillgångar bolagen har verkligen är tillgångar och att de kan stödjas av framtida likvida flöden. Det kan också vara sunt för en användare av årsredovisningen att veta vad verkligt värde för en tillgång är, eftersom det ger mer information än anskaffningsvärdet. Man måste dock beakta att det engelska uttrycket som ligger till grund för översättningen, "fair value", betyder rättvisande och inte verkligt. Verkligt värde är så mycket mer exakt än "fair". Jagner tycker att ett rättvisande värde kan vara möjligt att uppnå. Det intressanta i frågeställningen är dock om det ger bättre eller sämre information än de regler vi hade tidigare gjorde man måste sätta de nya reglerna i relation och se om man har gått framåt eller bakåt. Jagner anser att

verkligt värde är bättre än anskaffningsvärdet, men det handlar fortfarande om en subjektiv värdering.

Sedan återfinns alltid den återkommande problematiken i redovisningen att man måste välja vilken sida som ska vara rätt. Antingen säger man att resultaträkningen endast ska innehålla realiserade vinster och förluster och då får balansräkningen lida för det för då får den ligga till anskaffningsvärde mer eller mindre. Det andra alternativet är att man säger att balansräkningen ska ge värdet per en viss tidpunkt, eller substansen av bolaget, och då får resultaträkningen lida för då får den börja innehålla orealiserade vinster. Det finns enligt Jagner inget rätt eller fel, det viktiga är att man som användare måste vara medveten att man bara kan få en rättvisande bild av bolaget om man kan och förstår regelverket. Det spelar ingen roll hur mycket upplysningar som lämnas om man inte vet hur man ska tolka.

Även om IFRS är mer regelbaserat än vad många länder tidigare är vana vid, tror inte Jagner att just reglerna kommer att leda till färre skandaler. Han anser att de skandaler som vi har upplevt hittills har legat hos människan och inte hos reglerna. Det har handlat om rena bedrägerier och det finns inga regler i världen som har tillåtit det tidigare heller. Ofta drivs människan till oegentligheter antingen för att möjligheten finns, eller för att det ligger i kulturen enligt Jagner. Det som har ändrats i och med de uppdagade skandalerna är kulturen, acceptansen från samhället har blivit stenhård.

Per Falkman

Falkman anser att IFRS ger en mer rättvisande bild av ett bolag om man hänger upp det på teorin i IFRS ramverk. En stor del av den rättvisande bilden ligger i värderingen av tillgångar till verkligt värde, och verklig värdering beror helt på vad man lägger inom verkligt värde. Detta värde, menar Falkman, är omöjligt att fastställa för alla tillgångar över hela balansräkningen. När det finns ett marknadsvärde för en separat avskiljbar tillgång är det möjligt att fastställa ett verkligt värde som är tillförlitligt, men han ställer sig undrande till hur många tillgångar i en balansräkning det finns marknadsvärden för. Han ställer sig frågor som;

"finns det en marknad för den här tillgången?, hur stor är marknaden för den här tillgången?", ska vi ta den marknaden där priset är högst?"

Falkman menar att det hela tiden blir en avgränsningsfråga eftersom det handlar om subjektiva bedömningar. Om man gör en grov uppskattning och säger att det finns marknadsvärde för 50 procent av tillgångarna så är ändå resten av balansräkningen baserad på bedömningar. Just vilken bedömning som ligger till grund för hur bolagen har gjort sin beräkning finns det egentligen inget organ som kontrollerar säger han. Övervakningspanelen kontrollerar om bolaget har följt rekommendationen, men inte hur värdet har tagits fram och det är det som är det intressanta, det är där alla bedömningar ligger. Det är helt upp till läsaren att tolka det, och det är därför vi har det informationsdjupet i noterna för att överhuvudtaget kunna förstå det.

Trots att IFRS är mycket mer regelbaserat i jämförelse med vad många länder är vana vid så är Falkman övertygad om att man inte hade undvikit exempelvis Enronskandalen ändå. Den inträffade i US GAAP-miljö, och den är ännu mer regelbaserad än IFRS. Vill man fuska så fuskar man menar han. IFRS minskar inte ens möjligheterna, snarare ökar de på grund av att bolagen ställs inför ännu fler bedömningar. IFRS öppnar, enligt Falkman, dörren för de subjektiva bedömningarna och det kommer innebära att man har fel i siffrorna bara på grund

av det. Även om det inte finns någon uppsåt bakom så kan det ändå skapa fler fel i redovisningen.

5 Analys

Idetta kapitel presenteras vår analys utefter de fyra huvudrubriker som vår empiri är uppbyggd: allmänna frågor, harmonisering, effektiv kapitalmarknad och transparens. I kapitlet analyserar vi det empiriska materialet genom att ställa informationen som presenteras i teorin mot de svar som erhållits från respondenterna. De utvalda respondenterna representerar revisionsbyråerna Deloitte, Ernst & Young och PWC.

5.1 Allmänna frågor

Vi inledde våra intervjuer med att ställa några allmänna frågor kring hur redovisningsbyråerna hanterade övergången till IFRS, vilka åtgärder de vidtog för kompetensutveckling och vilka problem man stötte på. De tre respondenterna anser att deras respektive byrå generellt sett var väl förberedda inför IFRS, och att man började förberedelserna i samband med att EU antog förordningen. Alla tre byråerna har obligatoriska utbildningsprogram där IFRS är en del. I de fall då revisorernas kunskap brister, har respektive byrå en specialistenhet vars huvuduppgift är att tolka standarder och vägleda revisorerna då de behöver hjälp. Falkman uttrycker att IFRS är ett så omfattande regelverk att det inte är meningen att en revisor skall kunna allt.

Ett problem de alla framhäver är att flera klienter underskattade vidden av förändringen, var själva fokusen låg, och att de inte avsatte den tid som krävdes. Jagner menar att många bolag inför öppningsbalansen koncentrerade sig på justeringarna i balans- och resultaträkningen och inte insåg att det var upplysningarna och informationen i noterna som var det stora jobbet. I teoriavsnittet redogör vi för utvecklingsprocessen av nya standarder, från förslagsnivå till antagande. Den tid det tar från att IASB offentliggör en standard till att den godkänns av EU-kommissionen är något som både Granquist och Falkman upplever som ett stort problem, eftersom det skapar en osäkerhet både för bolagen och revisorerna.

5.2 Harmonisering

Enligt nationalencyklopedin betyder termen harmonisering av lag inom EU, att de nationella reglerna i medlemsländerna närmas varandra. Det övergripande syftet EU har med införandet av ett gemensamt regelverk är att harmonisera den finansiella informationen. Innan vi ställde frågor kring harmonisering, var vi intresserade av att få reda på vad ordet harmonisering innebar i detta sammanhang för de enskilda respondenterna. Svaren blev entydiga, alla tre uppfattade begreppet som en strävan efter likformighet, vilket överensstämmer med den teoretiska innebörden. Exempelvis så uttrycker Falkman att harmonisering innebär att om det finns någon typ av olikhet så vill man eliminera den så att alla gör på samma sätt. Att eliminera olikheter kan jämföras med det övergripande syftet EU har, att harmonisera den finansiella informationen.

Vår studie fokuserar på IFRS förmåga att bidra till en harmoniserad redovisning och en ökad jämförbarhet. Nobes & Parker (2004) uttrycker att ett skäl för att harmonisera reglerna är att öka tillförlitligheten och jämförbarheten av informationen i ett bolags årsredovisning. Detta är något som också framhölls av Europeiska rådet vid sitt möte i mars 2000. Då uttalades att en enda uppsättning av internationella redovisningsstandarder krävs. Smith (2000) påtalar att för att investerare skall kunna grunda sina beslut med utgångspunkt i årsredovisningen krävs det att den är jämförbar. Därför är det av vikt att utreda vad respondenterna anser i denna fråga.

Det framkom i intervjuerna att de, i enlighet med ovanstående teori, ansåg att jämförbarheten ökar med hjälp av IFRS. Samtidigt är de noga med att påpeka att det är en process över en längre tid, att det i dagsläget är för tidigt att säga. Granquist hävdar att det nya regelverket handlar om att uppnå likhet i redovisningen så att man kan jämföra bolag. Hon säger vidare att implementeringen av IFRS kommer att medföra att det blir lättare att jämföra koncerner över nationer. Falkman menar att jämförbarheten ökar om alla redovisar efter samma regler men uttrycker en viss skepsis om den effekten kan ses i dagsläget. Jagner påpekar att jämförbarheten kommer öka successivt. Han menar att det kommer ta tid innan regelverket "satt sig" och att det dröjer tills informationen är någorlunda jämförbar. Vidare anser han att olika principer kommer att sätta sig olika fort i olika länder beroende på bakgrund och kultur.

Nobes & Parker (2004) uttrycker att det största hindret för att uppnå en fullständig harmonisering är dagens skillnader i olika länder. De hävdar att den stora klyftan är den mellan de olika synsätten och den avhjälper man inte utan stora förändringar i både attityd och lagar. Detta är också något som de tre respondenterna anser. Granquist tror dock att de nationella skillnaderna kommer att tunnas ut och anpassas till IFRS med tiden. Smith (2000) anser att kopplingen mellan skatt och redovisning är en förklaring till att redovisningen utvecklats olika. De skattemässiga bitarna i redovisningen är också något som Granquist pekar på. Hon tror att denna skillnad alltid kommer att finnas så länge man inte har en och samma skatt. Jagner uttrycker att även om reglerna är samma för alla noterade bolag så tolkas ändå regelverket utifrån skilda referensramar beroende på land och tradition. På samma sätt menar Falkman att arbetet med IFRS ändå är något som visar vilka länder som är för, och vilka länder som är emot en ökad konvergens. Han menar att de kulturella aspekterna, de sedan länge rotade traditionerna att redovisa, är det sista som kommer att överbryggas. En orsak till detta anser Falkman är att reglerna skiljer sig åt mellan noterade och onoterade bolag.

Alla tre respondenterna är överens om att IFRS som regelverk är mer detaljerat och komplext i jämförelse med ÅRL och RRs rekommendationer som vi i Sverige är vana vid. Granquist tycker emellertid inte att det nya regelverket är för komplext utan att det ligger i linje med vad man kan förvänta sig av börsbolagen. För små börsbolag, som kan ha svårt att upprätthålla den kompetens som krävs, blir det trots allt en kostnadsfråga. Jagner påpekar att för svenska bolag som av tradition är vana vid en mer principbaserad redovisning, innebär IFRS en ökad komplexitet. I och med att komplexiteten ökar på grund av redovisning enligt IFRS anser respondenterna att förståelsen för att kunna utläsa de finansiella rapporterna måste öka i samma takt.

IFRS ska fungera som ett verktyg för att främja harmonisering. För att kunna uppnå de övergripande syftena med IFRS, är det av yttersta vikt att informationen i redovisningen är begriplig. Begripligheten är också något som Smith (2000) poängterar. Han menar att det är ett minikrav för att redovisningen skall anses vara relevant. Användaren måste kunna ta till sig och förstå informationen. Han ställer sig frågande till hur redovisningen bör vara utformad för att på bästa sätt tillfredsställa användarnas informationsbehov. Olika användare har olika behov och krav på informationen, samtidigt som resurserna som tas i anspråk för att upprätta en årsredovisning måste vägas mot den nytta som ges. Därför var det intressant för oss att ta del av respondenternas åsikter i frågan. Under intervjuerna framkom det att alla tre ifrågasatte begripligheten. Många bolag ställer sig enligt Granquist frågan om det är själva affären eller hur den ska presenteras efteråt som är viktigast. Jagner anser att man måste fundera över om IFRS ger användaren en bättre information än tidigare. Samtidigt påpekar han att det krävs en hel del förkunskaper för att användarna skall kunna ta till sig den ökade informationen som

IFRS medför. Falkman menar att IFRS medför en ökad informationsvolym och han frågar sig till vem man vänder sig med den nya redovisningsinformationen.

I teoriavsnittet redogörs för skillnaden mellan harmonisering på de jure-nivå och de facto-nivå. De tre respondenterna är alla överens om att IFRS innebär en harmonisering på de jure-nivå. Jagner anser dock inte det räcker med ett gemensamt regelverk för att uppnå en harmonisering, utan att harmoniseringen uppstår i den kontinuerliga tolkningsprocessen av reglerna. I denna process deltar flera olika aktörer. Han beskriver bland annat hur de ”fyra stora revisionsbyråernas” specialistenheter, både på internationell och nationell nivå, träffas och diskuterar hur de har valt att tolka standarder i olika situationer. På samma sätt träffas börsbolag och andra organisationer. Både Granquist och Jagner nämner IASBs egen tolkande organisation IFRIC. De menar att IFRICs tolkningar fungerar som ett komplement till de egna byråernas specialistenheter i svåra tolkningsfrågor.

Det organ som i Sverige har fått uppgiften att kontrollera att bolagen tillämpar IFRS korrekt är Övervakningspanelen. Syftet är att skydda investerare och upprätthålla allmänhetens förtroende för kapitalmarknaden. De tre respondenterna är överens om att Övervakningspanelen fyller en viktig funktion. Jagner anser att det är bra att det finns någon utomstående som granskar och bedömer redovisningen. Både han och Falkman är dock av den åsikten att Panelen behöver mer resurser för att de skall hinna med att granska alla bolag.

I teorin tas Norwalk Agreement upp för att informera om hur samarbetet mellan de två stora normsättarna ser ut och vilka motiv de har. Som ett led i att förstå den globala harmoniseringen tyckte vi att det var intressant att få veta vad en revisor ansåg om konvergensen mellan IASB och FASBs regler. Vissa skillnader i respondenternas uppfattning går att urskilja. Granquist och Jagner framhåller det som troligt att ett samarbete på lång sikt kan uppnås mellan de båda normsättarna medan Falkman är mer försiktig i sina uttalanden. Granquist är av den uppfattningen att vi (IASB) närmar oss USA (FASB) och dess regler hela tiden. Hon tror att det någon gång i framtiden kommer att finnas ett globalt regelverk. Det är något som kan liknas vid det som fastställdes i det så kallade Norwalk Agreement som innebär ett närmare samarbete mellan IASB och FASB. Jagner har förhoppningar om att de båda normsättarna skall enas och utveckla ett gemensamt regelverk. Falkman anser att IFRS går mot US GAAP och att det är FASB som driver på utvecklingen. Han menar att harmonisering egentligen handlar om att uppdatera IFRS så att de passar amerikansk standard.

5.3 Effektiv Kapitalmarknad

Europeiska rådet uttryckte i mars år 2000 att för att förbättra den inre marknadens funktion krävs det att de noterade bolagen inom EU tillämpar en enda uppsättning av internationella redovisningsstandarder. Respondenterna är överens om att effekterna av IFRS medför en effektivare kapitalmarknad på sikt, men att det i dagsläget är alldeles för tidigt att dra någon slutsats. Jagner säger om vi hade frågat om 10 år hade det varit lättare att svara.

Nobes & Parker (2004) menar att om redovisningen kan göras mer jämförbar skulle det leda till att kostnaden för kapital minskar på grund av att risken för investerare reduceras. Att öka jämförbarheten är ju ett av syftena med IFRS. Vi ville därför veta om en revisor ansåg att IFRS verkligen medför en effektivare kapitalmarknad. Granquist menar som Nobes & Parker att IFRS kommer att göra det lättare för en investerare att gå över gränserna och placera kapital då informationen i redovisningen är mer enhetlig.

Nobes & Parker (2004) säger vidare att en enhetlig redovisning gynnar kreditgivare på så sätt att det blir lättare att bedöma ett bolags ekonomiska ställning genom att kunna göra jämförelser mellan bolag i olika länder. Just det pekar Jagner på, han menar att utländska banker antagligen inte vill låna ut pengar om de inte känner igen den finansiella informationen som låntagaren presenterar. Jagner delar inte Granquist uppfattning om att det nya regelverket bidrar till att investerare lättare kan fatta beslut. Han tror istället att det beror på andra faktorer. Även om redovisningen är enhetlig inom EU menar Jagner att större delen av investeringarna ändå kommer att göras i det hemland investeraren verkar i. Falkman tror att införandet av IFRS i dagsläget skapar en större osäkerhet i användarens bedömningar, att till och med sämre beslut än tidigare kan tas. Det står i kontrast mot syftet med IFRS. Han utvecklar det med att det är upp till marknaden att lära, att IFRS på längre sikt kommer leda till en effektivisering av kapitalmarknaden.

5.4 Transparens

År 1978 togs det första steget i harmoniseringsprocessen av redovisningsprinciper i Europa, då EU-kommissionen presenterade det fjärde bolagsdirektivet. Direktivets syfte är att ett årsbokslut skall ge en rättvisande bild av bolagets tillgångar, skulder ekonomiska ställning och resultat. Europeiska rådet framhöll år 2000 att det var av största vikt att utveckla ett regelverk som garanterar en hög grad av insyn i bolagens finansiella information. Syftet med vår uppsats är att undersöka hur IFRS som regelverk bidrar till en ökad harmonisering av redovisningsinformationen. En delfråga för att kunna dra en slutsats är att få reda på hur respondenterna ser på IFRS förmåga att genom redovisningen ge en mer rättvisande bild av bolagen.

Alla tre är inne på att IFRS ger en bättre bild av ett bolag. En svårighet som de påpekar är dock begreppet verkligt värde. Respondenterna talar om att man som användare måste vara medveten om att värderingen av tillgångar till verkligt värde ofta handlar om subjektiva bedömningar. Jagner diskuterar kring ursprungsbegreppet som är "fair value". Han menar att den svenska översättningen borde ha varit rättvisande och inte verkligt. Ett rättvisande värde är möjligt att fastställa medan verkligt värde är så mycket mer exakt. Granquist menar att bolagen måste komplettera sin årsredovisning med mycket mer information för att kunna återge sin bild av verksamheten. Detta ökar kraven på användaren som själv måste göra justeringar med hjälp av notpaketet för att kunna bilda sig en uppfattning om bolaget.

Vad som är gemensamt för alla tre, är att även om de tycker att IFRS ger en högre grad av insyn i redovisningen i enlighet med ett av de motiv som EU uttalat, så hänger det ändå till slut på användaren och dennes förmåga att förstå och tolka. Smith (2000) menar att redovisningen är tillförlitlig om den avbildar verkligheten på ett sätt som inte är allt för osäkert. Detta är också något som Falkman diskuterar i samband med fastställande av verkligt värde. Han påpekar att då det finns ett marknadsvärde för en separat avskiljbar tillgång så är det möjligt att fastställa ett tillförlitligt verkligt värde, men han ifrågasätter också för hur många tillgångar i ett bolags balansräkning det är möjligt.

Nobes & Parker (2004) menar att ett gemensamt regelverk ska borga för att informationen i redovisningen är tillförlitlig och jämförbar. När det gäller tillförlitligheten anser de tre respondenterna att redovisningsskandaler inte går att undvika med hjälp av ett mer detaljerat regelverk, utan att oegentligheter ligger i människans natur. Dessutom påpekar Falkman att han saknar ett ordentligt kontrollorgan avseende hur bolagen genomför sina värderingar av tillgångarna. Han menar att Övervakningspanelen kontrollerar om bolagen har följt rekommendationerna, men inte hur de har fastställt värdet.

6 Slutsats

Ikapitlet presenteras en diskussion och sammanfattning för att redogöra för våra slutsatser och besvara vår frågeställning. Därefter följer egna reflektioner. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

6.1 Avslutande diskussion och slutsats

För att nå målet med den resa man startade inom EU redan 1968, då de största reformerna inom gemenskapen gällande den inre marknaden genomfördes, har framtagandet av ett gemensamt regelverk blivit av större vikt. Syftet med denna deskriptiva uppsats har varit att undersöka hur IFRS som regelverk bidrar till en ökad harmonisering av den finansiella informationen. För att bilda oss en uppfattning och kunna dra någon slutsats valde vi att intervjua tre revisorer.

Genom studien har vi kunnat konstatera att harmonisering är en dynamisk process. Införandet av IFRS medför stora förändringar för alla inblandade. Det är ett gemensamt regelverk som skall gälla för aktörer i olika branscher i olika länder med olika bakgrund vad gäller kultur och sätt att redovisa. Förändringen sker således inte över en natt. Vår studie genomfördes i inledningsfasen, vilket leder till att vi inte kan dra någon slutgiltig slutsats om huruvida IFRS verkligen uppfyller de syften som uttalats av EU. Vi har med hjälp av revisorernas synpunkter kommit fram till att IFRS bidrar till en ökad harmonisering och att man därmed är på rätt väg.

För att uppnå en harmonisering av den finansiella informationen är en viktig faktor att alla bolag tillämpar samma redovisningsregler. I detta första steg har man valt att begränsa omfattningen endast till noterade bolag. Eftersom övriga bolag kan välja att redovisa enligt nationella regler kommer de lokala traditionerna i redovisningen fortfarande att leva kvar. Detta ser vi som ett konkret hinder för en fullständig harmonisering. Dessutom sker anpassningen olika snabbt i olika länder. Vi i Sverige är av tradition öppna för förändring och man kan se vissa anpassningar till IFRS i ÅRL, vilket har underlättat vid konverteringen. Det har dock i intervjuerna framkommit att det i vissa länder av tradition finns en viss ovilja att anpassa sig, exempelvis Tyskland och Frankrike, vilket är en faktor som vi anser påverka harmoniseringen negativt. Ett annat tydligt hinder för harmoniseringen är skillnaden i skattelagstiftningen mellan den kontinentala och anglosaxiska traditionen.

Med hjälp av intervjuerna har vi kunnat dra slutsatsen att begripligheten i redovisningen ifrågasätts. Reglerna är mer detaljerade och komplexa, och för att bolagen skall kunna återge sin bild av verksamheten har kraven på upplysningar i noterna utökats. För att redovisningen skall vara relevant måste användaren kunna ta till sig informationen som ges. Även om IFRS medför en ökad informationsmängd ifrågasätter vi om denna förändring leder till ett bättre beslutsunderlag för användaren. Här kommer vi in på den andra dimensionen i frågan, nämligen vilken användare informationsmängden kommer att gynna. Det råder ingen tvekan om att det beror på mottagarens förståelse för redovisningen huruvida den är begriplig eller inte. Det viktiga är att man som användare är medveten om att man bara kan få en rättvisande bild av bolaget om man kan tolka de upplysningar som lämnas i redovisningen på rätt sätt. Vi anser därför att det främst är stora aktörer som institutionella placerare som drar nytta av den ökade informationen, då det där finns en djupare förståelse för redovisningen hos dem. Vi hävdar att den privata placeraren måste utveckla sin kunskap och förståelse för redovisningen för att kunna ta till sig den ökade informationen som lämnas i redovisningen i och med IFRS.

Ett av huvudsyftena med implementeringen av ett gemensamt regelverk är att den finansiella informationen skall bli lättare att jämföra mellan bolag och över gränser. Vi är av den åsikten att IFRS på sikt kommer att leda till en ökad jämförbarhet. En del av problematiken ligger dock i att det rör sig om subjektiva bedömningar när det gäller värdering av tillgångar. Här aktualiseras ännu ett hinder eftersom man av tradition har värderat tillgångar på olika sätt i olika länder. Även om IFRS innebär att man skall tillämpa samma standard så kommer tolkningen av reglerna att ske olika beroende på tradition. Detta är något som användarna måste väga in i sin bedömning av siffrorna i redovisningen.

Vi har med hjälp av denna studie dragit slutsatsen att IFRS är ett bra verktyg för att harmonisera redovisningen inom EU. Det är dock mycket viktigt att vara införstådd med att ett gemensamt regelverk i sig inte räcker till. Den absolut viktigaste aspekten för att nå harmoniserad redovisning anser vi vara att man når så långt att standarderna tolkas likadant oavsett kultur och tradition att redovisa på. Vi menar att harmoniseringen ligger i tolkningen av reglerna och i denna process är det flera aktörers åsikt som skall vägas in. Det handlar dels om organ vars uppgift är att tolka standarderna samt dels om börsorganisationer, revisionsbyråer, noterade bolag med flera.

Något som vi slutligen anser är gemensamt för hela harmoniseringsprocessen, och i synnerhet för tolkningsprocessen, är att det handlar om ett långsiktigt projekt. Först när tolkningen av standarderna sker på samma sätt har man uppnått en jämförbarhet som leder till att redovisningen utgör ett bra beslutsunderlag för användaren som i sin tur medför en effektiv kapitalmarknad.

6.2 Egna reflektioner

Vi är av den åsikten att det hade varit lättare att undersöka någon specifik standard och dess karaktär för att på så sätt utreda varför den har varit svår att tillämpa. Ett annat alternativ hade varit att man genomförde en jämförande studie mellan en IFRS-standard och en rekommendation från RR. Precis som en av respondenterna uttryckte det, ansåg vi dock att det redan gjorts ett flertal sådana studier, varför vi var intresserade av en mer generell studie av IFRS. Så här i efterhand kan man diskutera hur mycket av effekterna efter införandet av IFRS man i dagsläget ser. Om studien istället gjorts om fem år hade man antagligen kunnat dra mer konkreta slutsatser angående huruvida IFRS har bidragit till en mer harmoniserad finansiell information.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Vi anser, mot bakgrund av ovanstående avsnitt, att ett förslag till vidare forskning skulle vara att genomföra en liknande studie om några år. Därmed skulle man kunna utreda hur utvecklingen har gått. Ett annat förslag skulle vara att förflytta perspektivet till en annan yrkesgrupp, exempelvis hur en analytiker uppfattar IFRS.

7 Källförteckning

Litteratur

Andersen, H. (red) (1994). *Vetenskapsteori och metodlära. Introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

Artsberg, K. (2003). *Redovisningsteori – policy och –praxis*. Trelleborg: Liber AB.

Bölöni, D., Rydin V. (2004). *Effekterna av den pågående redovisningsrevolutionen – ur revisorernas och företagens perspektiv*. D-uppsats: Göteborgs universitet.

Ejvegård, R. (2003). *Vetenskaplig metod*. Tredje uppl. Lund: Studentlitteratur.

Erdman, S., Jutbo E., Lundstedt L. (2003). *Övergången till IAS/IFRS – ur företagens perspektiv*. D-uppsats: Göteborgs universitet.

Holme, I.M., Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Lund: Studentlitteratur.

Johansson, Johansson, Marton och Pautsch (2004). *Extern Redovisning*, Stockholm: Bonnier.

Lantz, A. (1993). *Intervjumetodik. Den professionellt genomförda intervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lundahl, U., Skärvad, P-H. (1992). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur.

Nelsen, B.F., Stubb, A. C-G. (1998). *The European Union*. Second Edition. London: Macmillan Press Ltd.

Nobes, C. W, Parker R. (2004). *Comparative International Accounting 8 ed.*, UK: Prentice Hall.

Nurvet, S. (2003). *Harmoniseringsprocessen – IASB och FASB*. C-uppsats: Göteborgs universitet.

Starrin, B., Svensson, G. (red) (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Smith, D. (2000). *Redovisningens språk*, Lund: Studentlitteratur.

Trost, J (2005). *Kvalitativa intervjuer*, Lund: Studentlitteratur.

Wallén, G. (1993, 1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Westermark, C. (2005). *EU:s redovisningsstandard*. Stockholm: Nordstedts Juridik.

Artiklar

FAR INFO nr 10 2004, IFAC-studie om utmaningar vid implementering av IFRS och ISA
Finansinspektionen, Rapport 2005:10, Nya regler, nya risker?

Internet

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002
<http://europa.eu.int/eurlex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002R1606sV:HTML>
(2005-12-12)

http://ne.se/jsp/search/search.jsp?h_search_mode=simple&h_advanced_search=false&t_word=harmonisering (2005-12-14)

<http://www.efrag.org> (2005-12-12)

<http://www.fasb.org/facts/index.shtml#mission>, (2005-12-13)

http://www.fasb.org/fasac/06-21-05_intl.pdf (2005-11-17)

<http://www.forum.europa.eu.int/irc/dsis/bmethods/info/data/new/16-98sv.pdf> (2005-11-24)

<http://www.forum.europa.eu.int/irc/dsis/bmethods/info/data/new/259-02-2sv.pdf> (2005-11-24)

<http://www.iasb.org/about/structure.asp> (2005-12-12)

<http://www.iasb.org/about/constitution.asp#1022643>, (2005-12-13)

http://www.pwc.com/gx/eng/about/svcs/corporatereporting/MTC_to_IFRS.pdf (2005-12-22)

http://www.pwcglobal.com/se/swe/ins-sol/spec-int/artikel_IFRS_USGAAP_converging.html
(2005-11-15)

<http://www.redovisningsradet.se/panel-lankar.html> (2005-11-15)

<http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml> (2005-12-10)

Lagutskottets betänkande, 2004/05:LU3, *Internationell redovisning i svenska företag*.
http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3325&dok_id=GS01LU3 (2005-11-20)

Kommentarer till vissa artiklar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002
http://europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/docs/ias/200311-comments/ias-200311-comments_sv.pdf (2005-12-13)

Regeringens Proposition 209/2004 rd
<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2004/20040209.pdf> (2005-11-15)

Intervjuer

Birgitta Granquist, Authorized Public Accountant Director på PWC, 2005-12-01

Harald Jagner, Authorized Public Accountant Director på Deloitte, 2005-12-06

Pär Falkman, redovisningsspecialist på Ernst & Young, 2005-12-08

Figur- och tabellförteckning

Figur 1. En modell över graden av harmonisering (Artsberg, 2003)

Figur 2. Utfärdare och tolkare av standarder (Fritt efter föreläsning, Stefan Kylebäck, 2005-11-23)

Tabell 1. Skillnader i redovisningssynsätt. (Fritt efter Nobes & Parker, 2004)

Tabell 2. Historiken kring bildandet av IASB och IAS/IFRS. (Fritt efter Erdman et al., 2003)

Bilaga 1 - Intervjufrågor till revisor/redovisningsspecialist

---

Intervjuunderlaget består av att respondenten i början av intervjun kort beskriver sin befattning och arbetsuppgift inom företaget. Undersökningen är baserad på fem olika delområden som förhoppningsvis skall ge svar på frågeformuleringen om implementeringen av IFRS och påföljder som kan ha uppstått ur revisorns perspektiv – dessa områden berör allmänna frågor, frågor kring harmonisering, jämförbarhet, effektiv kapitalmarknad och transparens.

Kontakten skapades med respondenterna via e-mail och personliga besök under Gaddendagarna.

Allmänna frågor

1. När började Ni förbereda Er för övergången till IFRS och tycker Du att det var tillräckligt för att hantera regelverket?
2. Vilka problem har Du mött i samband med implementeringen?
3. Hur har Er byrå tillmötesgått det ökade kravet på bred och djup kompetens som krävs i samband med införandet av IFRS?
4. Har den svenska revisorns kunskaper utvecklats i tillräcklig omfattning i frågor som rör IFRS?

Frågor rörande harmonisering

5. Vad innebär ordet *harmonisering* för dig?
6. Tillämpas de internationellt godkända standarderna korrekt – finns stöd för dem eller är de alldeles för komplexa?
7. Vad har Du som revisor för uppfattning om det gränsöverskridande samarbetet inom EU för ökad konvergens med tanke på IFRS?
8. Övervakningspanelen skall främja det europeiska harmoniseringssträvandet – anser Du exempelvis att det räcker med att bedömda ärenden offentliggörs på hemsidan? (Skall de agera annorlunda gentemot företagen som inte håller sig till reglerna)
9. Finns det några nackdelar med harmoniseringen av regelverket?
10. Det finns skillnader mellan IASBs och FASBs regler. Hur tror Du framtiden ser ut, kommer normsättarna på lång sikt att nå ett fullständigt samarbete?

Frågor rörande jämförbarhet

11. Kommer det numera, efter implementeringen av IFRS, bli lättare att jämföra koncerner över nationer?
12. Går de kulturella aspekterna mellan stater att överbrygga med hänsyn till olika traditioner att redovisa på?
13. Vad är Din uppfattning om hur tillsynsorganet IFRIC fungerar?

Frågor rörande effektiv kapitalmarknad

14. Hur bidrar regelomvandlingen till en bättre kapitalmarknad?
15. Har IFRS verkligen skapat en fungerande kapitalmarknad över gränserna inom EU som eftersträvas?
  - a. För företag?
  - b. För privata investerare?

Frågor rörande transparens (rättvisande bild)

16. Ger IFRS en mer rättvisande bild av ett bolag?
17. Är verklig värdering av tillgångar möjlig?
  - a. I så fall är den tillförlitlig?
18. Om Du kopplar ihop implementeringen av IFRS med tillämpning av redovisning – har den blivit mer tillförlitlig med tanke på alla skandaler som visat sig inom redovisningen (exempelvis Parmalat, Enron)?
19. I vilken omfattning påverkar Övervakningspanelens arbete företagens redovisning – har den blivit mer rättvisande?

Övriga reflektioner eller tankar Du har!

Bilaga 2 - Förteckning över EU-godkända IFRS/IAS, inklusive ändringar

Några mindre ändringar i IFRS 1, IAS 39 och SIC-12 har antagits av EU-kommissionen. Ändringarna gäller retroaktivt för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2005 eller senare - i syfte att underlätta förstagångstillämpning av IFRS/IAS. Nedan listas vilka standarder och tolkningar som gäller inom EU.

- IFRS

IFRS 1: Första gången IFRS tillämpas

IFRS 2: Aktierelaterade ersättningar

IFRS 3: Rörelseförvärv

IFRS 4: Försäkringsavtal

IFRS 5: Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

- IAS

IAS 1: Utformning av finansiella rapporter

IAS 2: Varulager

IAS 7: Kassaflödesanalys

IAS 8: Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel

IAS 10: Händelser efter balansdagen

IAS 11: Entreprenadavtal

IAS 12: Inkomstskatter

IAS 14: Segmentrapportering

IAS 16: Materiella anläggningstillgångar

IAS 17: Leasingavtal

IAS 18: Intäkter

IAS 19: Ersättningar till anställda

IAS 20: Redovisning av statliga bidrag och upplysningar om statligt stöd

IAS 21: Effekterna av ändrade valutakurser

IAS 23: Lånekostnader

IAS 24: Upplysningar om närstående

IAS 26: Redovisning av pensionsstiftelser

IAS 27: Koncernredovisning och separata finansiella rapporter

IAS 28: Innehav i intresseföretag

IAS 29: Redovisning i höginflationsländer

IAS 30: Upplysningar i finansiella rapporter för banker och liknande finansiella institut

IAS 31: Andelar i joint ventures

IAS 32: Finansiella instrument: Upplysningar och klassificering

IAS 33: Resultat per aktie

IAS 34: Delårsrapportering

IAS 36: Nedskrivningar

IAS 37: Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar

IAS 38: Immateriella tillgångar

IAS 39: Finansiella instrument: Redovisning och värdering

IAS 40: Förvaltningsfastigheter

IAS 41: Jord- och skogsbruk

- IFRIC

IFRIC 1: Förändringar i befintliga skulder avseende nedmontering, återställande och liknande åtgärder

IFRIC 2: Medlemsandelar i ekonomiska föreningar och liknande instrument

- SIC

SIC-7: Införande av euro

SIC-10: Statligt stöd - inget uttryckligt samband med företagets löpande verksamhet

SIC-12: När skall ett företag för särskilt ändamål, ett SPE, omfattas av koncernredovisningen?

SIC-13: Överföring av icke-monetära tillgångar från en samägare till ett joint venture i form av ett gemensamt styrt företag

SIC-15: Förmåner i samband med teckning av operationella leasingavtal

SIC-21: Redovisning av uppskjuten skatt vid omvärdering av icke-avskrivningsbara tillgångar

SIC-25: Inkomstskatter - konsekvenser av en förändring av skattestatus

SIC-27: Bedömning av den ekonomiska innebörden av transaktioner som innefattar ett leasingavtal

SIC-29: Upplysningar om koncessioner för samhällsservice

SIC-31: Intäkter - bytestransaktioner som avser reklamtjänster

SIC-32: Immateriella tillgångar - utgifter för webbplats

(www.europa.eu.int)